

T.C.
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

DEVLET OKULLARINA BAĞLI OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ VEREN
ANA SINIFLARINDA MÜZİĞİN KULLANILMA DURUMU

Mine Ebrar AKMES

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Elvan GÜN

Burdur, 2024

T.C.
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı

DEVLET OKULLARINA BAĞLI OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ VEREN
ANA SINIFLARINDA MÜZİĞİN KULLANILMA DURUMU

Mine Ebrar AKMES
Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Elvan GÜN

Burdur, 2024

 MAKÜ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ	YÜKSEK LİSANS JÜRİ ONAY FORMU
---	--------------------------------------

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 26.07.2024 tarih ve 527/29 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 05.08.2024 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Mine Ebrar AKMES 'in Devlet Okullarına Bağlı Okul Öncesi Eğitimi Veren Ana Sınıflarında Müziğin Kullanılma Durumu konulu tez çalışması Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE : Doç. Dr. Elvan GÜN
(Tez Danışmanı)

ÜYE : Prof. Dr. Nurdan KIZILDELİ SALIK

ÜYE : Doç. Dr. Yıldız MUTLU YILDIZ

ONAY

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

BİLDİRİM

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu taahhüt edip, tezimin kaynak göstermek koşuluyla aşağıda belirttiğim şekilde fotokopi ile çoğaltılmasına izin veriyorum.

[] Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

[] Tezim/Raporum sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

[] Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Mine Ebrar AKMES

Tarih

İmza

TEŞEKKÜR

Bu süreçte bana her konuda destek olan ve cesaretlendiren kıymetli danışmanım Doç. Dr. Elvan GÜN' e, yüksek lisans sürecimde fikirleriyle bana destek olan kıymetli hocam Prof. Gökay YILDIZ' a ve bugünlere gelmemi sağlayan, desteklerini esirgemeyen sevgili aileme sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Mine Ebrar AKMES

**Devlet Okullarına Bağlı Okul Öncesi Eğitimi Veren Ana Sınıflarında Müziğin
Kullanılma Durumu
(Yüksek Lisans Tezi)**

Mine Ebrar Akmes

ÖZ

Bu araştırmada devlet okullarına bağlı okul öncesi eğitimi veren ana sınıflarında müziğin kullanılma durumunun belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada, betimsel araştırma deseni kullanılmıştır, Araştırmanın çalışma grubunu Burdur il merkezindeki 3 devlet okuluna bağlı, 6 ana sınıfından rastgele seçilmiş toplam 6 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak gözlem amacıyla günlük tutulmuş ve okul öncesi öğretmenlere yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi sürecinde görüşüne başvurulmuş üç uzman tarafından yapılan kodlamalar sonucunda, toplam 21 ana tema ve 36 ayrıntı oluşturulmuştur. 21 ana tema için yapılan güvenilirlik analizinde $P = \%90,4$ olarak hesaplanmıştır. Toplam 36 ayrıntı için yapılan güvenilirlik analizinde ise $P = \%86,1$ olarak hesaplanmıştır. Tema ve ayrıntıların toplam güvenilirlik analizinde ise $P = \%87,7$ olarak hesaplanmıştır. Gözlem ve görüşme verileri incelenerek bulgular tablolar halinde sunulmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre okul öncesi öğretmenlerinin kendilerini ritim çalışmalarında yeterli gördükleri fakat enstrüman çalma konusunda yetersiz gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin, müzik eğitiminin çocukların gelişim alanlarına olumlu katkılarının olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin lisans programında almış oldukları müzik dersinin etkili olmadığı ve içeriğe uygun işlenmediği ayrıca müzik eğitimine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kullanılan enstrümanlara ilişkin görüşme sonuçlarına göre en çok ritim enstrümanları kullandıkları, gözlem sonucuna göre ise sadece beden perküsyon ve marakas kullandıkları tespit edilmiştir. Müziğin en sık kullanıldığı alanlar serbest oyun zamanı, kazanım-kavram öğretimi ve oyuncak toplama olarak tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Müzik Eğitimi, Okul Öncesi Dönem, Okul Öncesi Dönem Müzik Eğitimi.

Sayfa Adedi: 54

Yıl: 2024

Danışman: Doç. Dr. Elvan GÜN

**The Use Of Music İn Kindergartens Providing Pre-School Education Affiliated With
State Schools
(Master's Thesis)**

Mine Ebrar AKMES

ABSTRACT

This research aimed to determine the use of music in kindergarten classes providing pre-school education in public schools. Descriptive research design was used in the research. The study group of the research consists of 6 preschool teachers randomly selected from 6 kindergarten classes affiliated with 3 public schools in Burdur city center. As a data collection tool, a diary was kept for observation purposes and a semi-structured interview form was applied to preschool teachers. Content analysis was used to analyze the data. As a result of the coding made by three experts whose opinions were consulted during the content analysis process, a total of 21 main themes and 36 details were created. In the reliability analysis conducted for 21 main themes, $P = 90.4\%$ was calculated. In the reliability analysis performed for a total of 36 details, P was calculated as 86.1% . In the total reliability analysis of themes and details, P was calculated as 87.7% . Observation and interview data were examined and the findings were presented in tables. According to the findings of the research, it was concluded that preschool teachers considered themselves sufficient in rhythm studies, but inadequate in playing instruments. It has been determined that teachers think that music education has positive contributions to children's development areas. It was concluded that the music course taken by preschool teachers in the undergraduate program was not effective and was not taught in accordance with its content, and that they needed in-service training on music education. According to the results of the interviews regarding the instruments used, it was determined that they mostly used rhythm instruments, and according to the observation results, they used only body percussion and maracas. The areas where music was most frequently used were determined as free play time, acquisition-concept teaching and toy collection.

Key words: Music Education, Preschool Period, Preschool Music Education.

Number of Pages: 54

Year: 2024

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Elvan GÜN

İÇİNDEKİLER

BİLDİRİM.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
KISALTMALAR.....	vii
TABLolar DİZİNİ.....	viii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	4
1.2.1. Alt Problemler.....	4
1.3. Araştırmanın Amacı.....	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	5
1.5. Varsayımlar.....	5
1.6. Sınırlılıklar.....	5
BÖLÜM II.....	6
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. Kuramsal Çerçeve.....	6
2.1.1. Okul Öncesi Dönem Eğitimin Tanımı ve Önemi.....	6
2.1.2. Müzik Eğitimi.....	7
2.1.3. Okul Öncesi Dönem Müzik Eğitimi ve Önemi.....	9
2.1.4. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programı.....	10
2.2. İlgili Araştırmalar.....	15
BÖLÜM III.....	20
YÖNTEM.....	20
3.1. Araştırma Modeli.....	20
3.2. Çalışma Grubu.....	20
3.3. Veri Toplama Araçları.....	20
3.4. Veri Analizi.....	21
BÖLÜM IV.....	23
BULGULAR VE YORUM.....	23

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	23
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	24
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	25
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	27
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	28
4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	31
4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	33
4.7.1. Serbest Oyun Zamanı Ayrıntısına İlişkin Gözlemden Elde Edilen Bulgular.....	33
4.7.2. Kazanım Ve Kavram Öğretimi Ayrıntısına İlişkin Gözlemden Elde Edilen Bulgular.....	34
4.7.3. Oyuncak Toplama Ayrıntısına İlişkin Gözlemden Elde Edilen Bulgular.....	34
4.7.4. Değerler Eğitimi Ayrıntısına İlişkin Gözlemden Elde Edilen Bulgular.....	34
4.7.5. Spor Etkinliği Ayrıntısına İlişkin Gözlemden Elde Edilen Bulgular.....	35
4.7.6. Şarkı Öğretimi Ayrıntısına İlişkin Gözlemden Elde Edilen Bulgular.....	35
4.7.7. Sıra Olma Ayrıntısına İlişkin Gözlemden Elde Edilen Bulgular.....	35
4.7.8. Ritim Öğretimi Ayrıntısına İlişkin Gözlemden Elde Edilen Bulgular.....	35
4.7.9. Oyunlu Ve Şarkılı Etkinlik Ayrıntısına İlişkin Gözlemden Elde Edilen Bulgular.....	36
4.7.10. Doğaçlama Şarkı Ayrıntısına İlişkin Gözlemden Elde Edilen Bulgular.....	36
4.7.11. Etkinlik Sırasında Fon Müzik Ayrıntısına İlişkin Gözlemden Elde Edilen Bulgular.....	37
BÖLÜM V.....	38
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	38
5.1. Sonuç ve Tartışma	38
5.2. Öneriler.....	41
KAYNAKLAR.....	43
EKLER.....	48
EK-1 Görüşme formu.....	49
EK-2 Milli Eğitim Bakanlığı İzni.....	51
EK-3 Etik Kurul Raporu.....	52
ÖZGEÇMİŞ.....	54

KISALTMALAR

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
YÖK : Yükseköğretim Kurulu

TABLÖLAR DİZİNİ

<u>Tablolar</u>		<u>Sayfa</u>
Tablo 1	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerine İlişkin Görüşleri.....	23
Tablo 2	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Eğitiminin Önemi Hakkındaki Görüşleri.....	24
Tablo 3	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Lisans Programında Aldıkları Müzik Eğitimine İlişkin Görüşleri.....	26
Tablo 4	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Eğitimine İlişkin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları.....	27
Tablo 5	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kullandıkları Şarkılara İlişkin Verdikleri Cevaplar.....	29
Tablo 6	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kullandıkları Şarkılara İlişkin Gözlem Sonuçları.....	30
Tablo 7	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kullandıkları Enstrümanlara İlişkin Verdikleri Cevaplar.....	31
Tablo 8	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kullandıkları Enstrümanlara İlişkin Gözlem Sonuçları.....	32
Tablo 9	Okul Öncesi Kurumlarda Müziğin Kullanım Alanlarına İlişkin Gözlem Sonuçları	33

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya ilişkin problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, sınırlılıklar, amaç ve önem bölümlerine açıklamalarla yer verilmiştir.

1.1. Problem durumu

Erken çocukluk dönemi olarak da adlandırılan okul öncesi dönem, bireylerin hayata karşı bakış açılarının, deneyimlerinin, duygularının ve düşüncelerinin gerçekleştiği, şekil almaya başladığı ilk yıllardır. Bu dönemde çocuğun gelişim alanlarını etkileyen en önemli unsurlar yetiştiği ailede anne ve baba ilişkileri, okul öncesi eğitim kurumlarındaki uygun ortam ve öğretmenlerdir.

Çocuğun farklı, özgün, üretmeye elverişli ve sağlıklı düşünmesine ve ileriki yaşamına sağlam adımlar atmasına yardımcı olan ortamlardan biri aile ortamıdır. Anne ve babanın çocuğa karşı tutumu, ortamda bulunan zengin öğrenme materyalleri, çocukların düşüncelerini özgüvenle bir şekilde ifade edebilmesi; çocuğun özgün düşünmesi, üretmesi ve hayal etmesine yardımcı olacak yaratıcı düşünme ortamı oluşturmak, hayallerin gerçekleşebildiğini keşfettirmek son derece önemlidir (Kemple & Nissenberg, 2000).

Bu yaş grubundaki çocukların en çok vakit geçirdiği ortam ev ortamı olması nedeniyle evde etkileşim halinde oldukları anne ve babanın çocuğa karşı tutumları oldukça önemlidir.

Anne ve babanın çocuklarına sunduğu koşulsuz sevgileri, empati ve hoş görüye dayanan etkileşimleri çocuklarının bağımsız ve içten denetimli bir kişilik yapısı geliştirmelerini sağlar (Mussen ve diğ., 1990: 81-111; Sonuvar, 1999: 87-88).

Çocuklar anne ve babalarının problemleri nasıl çözdüklerini, davranışlarını, tepkilerini ve mimiklerini örnek alıp taklit yoluyla öğrenirler. Çakmak İgalcı (2021)'nın belirttiği üzere “Erken çocukluk dönemindeki çocuk gözlemci olarak özdeşim kurmak istediği kişiyle bağ kurarak, davranışlarını kendi davranışları haline getirerek ve bunu zihninde anlamlandırarak bilinçli bir öğrenme gerçekleştirebilir”. Çocukların yetişkin davranışlarını gözlemleyerek kopyaladığı bu dönemde, eğitim alacakları

öğretmenlerin de çocuklarla bağ kurabilmesi ve örnek alınacak davranışlar sergilemesi önemlidir.

Okul öncesi dönemde yer alan çocuklar; meraklı, araştırmaya son derece istekli, hayal güçleri kuvvetli olduğundan; çocukların gelişimlerinin desteklenmesi, onların araştırıp sorgulayabilecekleri, merak güdülerini kullanabilecekleri, neden-sonuç ilişkileri kurabilecekleri, tahminlerde bulunabilecekleri ve uygulamaya koyabilecekleri eğitim ortamlarında mümkün olmaktadır (Beaty, 1988). İyi tasarlanmış eğitim ortamları öğretmen ve çocuk arasındaki ilişkiyi etkileyecek, yaşanılır bir çevre oluşturmaktadır. Kaliteli eğitimin iskeleti olarak kabul edilen eğitim ortamları, eğitime katkı sağlayabileceği gibi diğer taraftan engelleyici bir rol de üstlenebilmektedir. Eğitim ortamlarının özel olarak tasarlanmış olması ve öğretmenlerin programın amaçlarına yönelik materyal kullanmaları ve etkinlikler düzenlemeleri son derece önemlidir. (Cohen, Manion ve Morrison, 2010).

Aral, Kandır, Yaşar, (2000)' a göre okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli roller oynayan; bedensel, devinimsel, sosyal-duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı ailelerde ve kurumlarda verilen eğitimle kişiliğin şekillendiği gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanmaktadır.

Bu dönemde verilen eğitimin amacı temel beceri ve davranışların desteklenmesi yönündedir. Okul öncesi dönemde gelişim alanlarının da desteklenmesi çocuğun gelecek yaşantısı için sağlıklı bir zemin oluşturmaktadır. Okul öncesi dönem çocukların gelişim alanları, temel beceri ve davranışlarının gelişiminde müzik eğitiminin önemli bir rolünün olduğu yapılan çalışmalarla da ortaya konmuştur (Sığırtmaç, 2002; Kaya ve Özkut, 2017; Yıldız, 2019; Aksan, 2019; Deleş ve Kaytez, 2020). Okul öncesi dönemde verilecek olan müzik eğitimi; çocuğun duyarlılık düzeyinin artmasında, iletişim becerisinin gelişmesinde, farkındalığının, yaratıcılığının ve duygularının gelişip sonunda estetik bir düzeye ulaşmasında oldukça önemlidir (Mertoğlu, 2002).

Okul öncesi dönemden itibaren çocuklara eğitimi verilen müziğin, tüm okul etkinliklerinde, oyunlarda hatta günlük hayatta yerini alması, müzik eğitiminin önemini ve değerini arttırmaktadır. Müzik eğitiminin çocukların gelişiminde olumlu etkilerinin olduğu düşünüldüğünde, müzik eğitimi veren ve derslere giren

öğretmenlerin, müzikal etkinlikleri, repertuvarlarını, eşlik yapacakları enstrümanları ve doğru şarkı söyleme tekniklerini geliştirmeleri gerekmektedir.

Türkiye’de okul öncesi eğitimi programında yer alan müzik derslerini okul öncesi öğretmenleri yürütmektedir. Okul öncesi öğretmenliği lisans programlarında müzik dersi, alan eğitimi kapsamında, Erken Çocuklukta Müzik Eğitimi adı altında 1 dönem olarak verildiği görülmüştür. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) okul öncesi öğretmenliği lisans programında yer alan erken çocuklukta müzik eğitimi ders içeriği; okul öncesi dönemde müziğin önemi, çocuğun müzik gelişimi ve müzikal becerileri; okul öncesi eğitim programındaki kazanımlara ulaşmada müziğin kullanımı ve uygun repertuar oluşturma; çocuk şarkılarının tanıtımı ve analizi, çocuk şarkısı seçiminde dikkat edilmesi gereken ölçütler; okul öncesi dönem çocuklara şarkı öğretme teknikleri; kurumlarda müzik eğitimi ile ilgili ortamın ve donanımın oluşturulması; müzik etkinlikleriyle bütünleştirilmiş sarmal eğitim modeli olarak belirtilmiştir (YÖK). Her üniversite okul öncesi öğretmenliği lisans programında yer alan erken çocuklukta müzik eğitimi dersi içeriğini kendisi belirlemektedir. Bu kapsamda okul öncesi öğretmenliği bölümü bulunan üniversitelerde verilen, erken çocuklukta müzik eğitimi dersinde bir standart olmadığı için her öğretmen adayının farklı eğitim aldığı söylenebilir. Erken çocuklukta müzik eğitimi alan öğretmen adaylarının meslek hayatına adım attıklarında, çocukları müzikle nasıl buluşturduğu ve etkinliklerde müziği nasıl kullandıkları araştırmacılar arasında merak uyandıran konular arasında yer alabilmektedir.

Müziğin çocuk gelişimine olan etkileri düşünüldüğünde, okul öncesi öğretmenlerinin daha kapsamlı bir erken çocuklukta müzik eğitimi almaları gerektiği düşünülmektedir. Türkiye’de anaokulları programlarını okul öncesi öğretmenleri yürütmektedir. Bu bağlamda okul öncesi öğretmenlerin yapmış oldukları müzik etkinliklerinin, kullandıkları enstrümanların, şarkıların ve müziği kullanma durumlarının araştırılması literatüre yeni bir bakış açısı sağlayacaktır. Bu çalışmada devlet okullarına bağlı okul öncesi eğitimi veren ana sınıflarında müziğin kullanılma durumunun nasıl olduğu bazı değişkenler bakımından incelenerek ortaya konulacaktır.

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problemini; “Devlet okullarına bağlı okul öncesi eğitimi veren ana sınıflarında müziğin kullanılma durumu nasıldır? ” sorusu oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında aşağıda belirlenen alt problemlere cevap aranmıştır.

1.2.1. Alt problemler

1. Okul öncesi öğretmenlerinin, müzik eğitimi yeterliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin, müzik eğitiminin önemi hakkındaki görüşleri nelerdir?
3. Okul öncesi öğretmenlerinin, lisans programında aldıkları müzik eğitime ilişkin görüşleri nelerdir?
4. Okul öncesi öğretmenlerinin, müzik eğitime ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçları nelerdir?
5. Okul öncesi öğretmenlerinin, derslerde kullandıkları şarkılar nelerdir?
6. Okul öncesi öğretmenlerinin, derslerde kullandıkları enstrümanlar nelerdir?
7. Okul öncesi eğitimi veren ana sınıflarında müziğin kullanım alanları nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi eğitimi veren ana sınıflarında müziğin kullanılma durumu, müzik ile ilgili öğretmenlerin çalışmalarının neler olduğunu, çocukların müzikle nasıl buluştuğunu, öğretmenlerin etkinliklerdeki enstrüman ve şarkı kullanımlarını araştırarak bir durum tespiti yapmaktır. Araştırma kapsamında okul öncesi öğretmenlerinin lisans programında almış oldukları müzik eğitimi değerlendirilmeleri ve müzik eğitime ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi ve öğretmenlerin yeterliklerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Okul öncesi dönemde verilen müzik eğitimi sonucunda çocukların tüm gelişim alanlarının olumlu yönde etkilendiği düşünülürse, müzik eğitimi verecek olan öğretmenin donanımlı olması gerekmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin, yapmış oldukları müzik etkinliklerinin, kullandıkları enstrümanların, şarkıların ve müziği kullanma durumlarının araştırılması, konu bağlamında önerilerde bulunulması literatüre yeni bir bakış açısı sağlaması ve yeni yapılacak çalışmalara katkı sağlaması bakımından önemli görülmektedir.

1.5. Varsayımlar

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin görüşme sorularına samimi cevaplar verdikleri varsayılmaktadır. Kullanılan veri toplama araçlarının geçerli ve güvenilir olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Bu araştırma Burdur il merkezinde bulunan 3 devlet okuluna bağlı 6 ana sınıfı ve 2023-2024 eğitim öğretim yılı ile sınırlandırılmıştır. Elde edilen veriler veri toplama araçları ile sınırlandırılmıştır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde araştırma kapsamında yapılan ilgili literatür taranmış ve araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur.

2.1.1. Okul öncesi dönem eğitimin tanımı ve önemi. Okul öncesi, gelişimin en hızlı olduğu, gelişim alanlarının etkilendiği, hem fiziki gelişimlerin hem de psikolojik gelişimlerin gerçekleştiği dönemdir (Aslanargun ve Tapan, 2011; Orhan, 2019).

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu günden temel eğitime başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli rol oynayan; bedensel, motor, sosyal duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı verilen eğitimle şekillendiği gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanmaktadır (Aral, Kandır, Yaşar, 2002). Çocukların bu dönemde aldıkları eğitim gelecek yaşantıları için zemin oluşturmaktadır. Dinç (2008)' e göre, okul öncesi dönemi de içine alan erken çocukluk döneminde çocuğun gelişiminin temellerinin atıldığı ve bu yaşta kazanılan davranışların yetişkinlik dönemindeki davranışlar üzerinde önemli etkileri olduğu bilinmektedir. Çocukların tüm gelişim alanlarının desteklenebilmesi ve bu dönemin en uygun yaşantılarla geçirilebilmesi bakımından okul öncesi eğitim büyük önem taşımaktadır. Altınkaynak ve Yanıklar (2014) ise, okul öncesi eğitim, çocukların bilişsel, fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimini destekleyerek, yetişkinlik döneminde daha üretken olmalarını, verimli olmalarını ve sahip oldukları potansiyeli tam olarak kullanmalarını sağladığını belirtmişlerdir.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) okul öncesi dönemin öneminden şöyle bahsetmektedir;

“Okul öncesi dönem beyin gelişiminin ve sinaptik bağlantıların kurulma oranının en yoğun ve hızlı yaşandığı dönemdir. Beyin gelişimi çocuğun bilişsel, dil, motor, sosyal ve duygusal gelişimi için güçlü bir zemin oluşturur. Bu nedenle çocuklar özellikle okul öncesi dönem olarak adlandırılan yaşamın ilk altı yılında çok hızlı büyürler ve bu gelişim alanlarında şaşırtıcı bir hızla yetkinleşirler. Böylece çocuğun kendi potansiyelini gerçekleştirmesinin ve toplumun üretken bir bireyi olabilmesinin yolu açılmış olur. Beyin okul öncesi dönem boyunca hızlı geliştiği için bu dönem, beynin çevresel etkilere en açık

olduğu dönemdir. Bu kapsamda çevre, çocuğun gelişimini ve öğrenme motivasyonunu derinden etkiler. Çocuğun ne kadar keşfedebileceği, neler öğrenebileceği ve hangi hızla öğrenebileceği çocuğun çevresinin ne kadar destekleyici olduğuyla ve çocuğa ne gibi olanaklar sunulduğuyla yakından ilişkilidir” (MEB, 2013, s. 12).

Okul öncesi eğitim, çocuk için yeni bir ortam, farklı bakış açısı, yeni öğrenimler ve eğitim ile ilk tanışma olarak düşünülebilir. Çocuğun bu yeni eğitim- öğretim sürecine adapte olabilmesi ve potansiyelini yaşamı boyunca sergileyebilmesi için uygun olanakların sağlanması ve uygun çevre koşullarının oluşturulması önemli görülmektedir. Okul öncesi dönemde, çocuklar ilk eğitimlerini anne ve babadan almış olurlar. Anne ve babanın davranışlarını taklit ederek, yaşadıkları olaylarda ve karşılaştıkları durumlarda nasıl tepki vereceklerini öğrenirler. Karabulut Demir ve Şendil (2008)’ e göre, özellikle okul öncesi gibi çocuğun sosyal becerilerini, kişisel özelliklerini ve birtakım değerlerini kazandığı kritik bir evrede aile, ilk iletişimin başladığı yer olarak büyük bir öneme sahiptir. Bu iletişim sürecinde, çocukların da dâhil olacağı karşılıklı bir etkileşimden bahsedilebilmesi için anne babaların sağlıklı bir çocuk yetiştirme tutumuna sahip olmaları gerekmektedir. Okul öncesi eğitim sürecinde çocukların bedenlen ve ruhen sağlıklı gelişim göstermeleri, gelecek yaşantılarında mutlu ve üretken bireyler olmalarını etkileyebilmektedir.

2.1.2. Müzik eğitimi. Müzik doğadan ilham alınarak yapılan uyumlu armonik tınılardan oluşur. Aristoteles’in mimesis (taklit) teorisi, sanatın doğayı veya gerçekliği taklit ettiğini öne sürer ve bu taklit sanatın yaratılması için temel sayılır. Rousseau’nun müziğe yönelik bakış açısında Aristoteles’in mimesis teorisinden etkilendiği ve müziği doğal sesleri, duyguları taklit eden uyumlu bir sanat olarak kabul eder (Mustan Dönmez, Bilget Güçlüer, 2021; Danış, 2022).

Müzik, bugüne kadar çok çeşitli biçimlerde tanımlanmıştır. Bu tanımların birçoğunda yer alan temel noktaları birleştiren bir yaklaşıma göre, müzik, duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belirli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür (Uçan, 2005, s.10).

Uçan (1994), müziğin bireysel, toplumsal ve kültürel işlevlerinden şöyle bahsetmektedir;

“Müziğin bireysel işlevleri, bireyin dengeli ve doyumlu, sağlıklı ve başarılı, duyarlı ve mutlu olması için bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yapıları üzerinde olumlu izler bırakan müziksel uyarılma ve tepkide bulunma biçimlerini kapsar. Müziğin toplumsal işlevleri, bireyler, bireyler ile toplum, toplumsal kesimler ve toplumlar arasında tanışma, anlaşma, kaynaşma, paylaşma, yaklaşma, işbirliği, birleşme ve bütünleşme sağlanmasında müziğin oynadığı rolleri kapsar. Müziğin kültürel işlevleri, kültürü artırıcı, kültürel özellikleri taşıyıcı ve kuşaktan kuşağa aktarıcı, kültürler arası ilişkileri zenginleştirici müziksel birikim ve etkinlikleri kapsar” (Uçan, 1994, s.13).

Müziğin bünyesinde farklı duygular barındırması, insanların kendini ifade etmesine ve hayata karşı farklı bakış açısı sağlamasına olanak sağlar. Müziğin toplumlar arasında bir iletişim aracı olarak kabul edildiği de söylenebilir. Bu yüzden çoğu animasyon filmlerde, sessiz sinemalarda ya da müzikal gibi etkinliklerde ifade ve duyguyu daha iyi aktarmak için müzik fon olarak kullanılmaktadır. Her toplumun müzikal tarzı ve kültürel tınısı birbirinden farklı olmaktadır fakat sesler her zaman aynıdır. Söz olmadan sadece seslerle kurulan bir iletişim olması, müziğin evrensel bir dil olarak kabul edilmesini sağlamıştır. Biber Öz (2001)’ e göre, müziğin, insandan insana uzanan evrensel bir dil olması, dili, dini ayrı insanları aynı ezgide birleştirecek güce sahip olması, ona, diğer sanat dalları içinde ayrı bir değer ve farklı bir ayrıcalık vermiştir. Uçan (1996) ise müziğin eğitsel bir yönünün de olduğu vurgulayarak şunları ifade etmiştir; "Müzik, özü itibarıyla eğitsel bir nitelik taşır. Herkes, müzikle ilişkisinin biçimine, yönüne, kapsamına ve derecesine göre ondan bir şey alır; bir şey edinir; bir şey kazanır" (s.30).

Müzik eğitimi, insanın gelişim sürecindeki pek çok alanı etkileyen ve müziksel zekasını geliştiren, sesiyle ve-veya bir çalgı aracılığıyla müziksel davranışlar geliştirmesine katkı sağlayan eğitim alanıdır. Biber Öz (2001), her insanın yaşamı boyunca, bir müzik ortamı içinde bulunduğunu, çocukların ve gençlerin sağlam bir ruh ve kişilik eğitimi almalarında müzik eğitiminin de önemli bir yerinin bulunduğunu vurgulamaktadır.

Müzik eğitimi sistemi çocukluktan itibaren sosyal ve kültürel süreçleri ile düşünüldüğünde kişisel eğitimin en başta gelen unsurlarından biridir ve yaşam biçiminin en belirgin göstergesidir. Sanat dallarının en önemlilerinden biri olan müzik, çağdaş toplumların oluşması sürecinde daima etkili olmuştur (Kasymkulova, 2017, s.2).

2.1.3. Okul öncesi dönem müzik eğitimi ve önemi. Erken çocukluk döneminde müzik ile zenginleştirilmiş mekânla buluşmanın ve müzik eğitimi almanın çocukların, öğrendiklerini hatırlamada, konuşmada, anlamada, problem çözmede, karar vermede ve dikkat içeren zihinsel aktivitelerde olumlu rol oynamakta ve çocukların daha başarılı olmalarını sağlamaktadır (Frances H. Rauscher, 1998, s. 427-432).

Yavuzer (2004), okul öncesi çocuklarda müziğin öneminden şöyle bahsetmiştir;

“Müzik, öncelikle, şarkı ve tekerlemeler yoluyla okul öncesi dönemindeki çocuğun dil gelişimine katkıda bulunur. Bunun yanı sıra müziksel etkinlikler yoluyla çocuğun yaratıcılığını ortaya koymasına fırsat verir. Müzik, zihinsel, motor, sosyal beceri ve yeteneklerin gelişimine katkıda bulunmaktadır. Yapılan araştırmalara göre, akademik yılın başında ve sonunda okuma testine tabi tutulan ilköğretim öğrencilerinden, müzik eğitimi alanların, almayanlara oranla daha iyi sonuçlar elde ettikleri görülmüştür. Yapılan pek çok testin sonucunda, notaları doğru seslendiren çocuklarda harfleri doğru seslendirme oranının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Müzik eğitiminin olumlu etkisi, okumanın yanı sıra, öğrenme ve yaratıcılıkta da kendini göstermektedir” (Yavuzer, 2004, s. 73).

Buna ek olarak, özgüven yüksekliği, yaratıcılık, kendini ifade edebilme becerisi ve temel davranış biçimleri müzik eğitimi ile çocuklara kazandırılabilir. Alpöge (2006)’ye göre, müzik ve hareket çocukların yaşamlarının merkezinde yer alır ve yaratıcı olmalarını sağlar. Müzik, hareket ve dans, birlikte çocuğun kendini yaratıcı bir biçimde ifade etmesini sağlar. Bu da çocukların biriken enerjilerini dışa vurarak rahatlamalarına, olumsuz duygulardan arınmalarına yardımcı olur. Yıldız (2002)’a göre küçük yaşlardan itibaren müzik eğitimi almak, müzik ile desteklenen öğretim faaliyetlerinde bulunmak ve müziksel aktivitelere katılmak bireyin ruhsal ve bedensel açıdan daha sağlıklı bir gelişim göstermesine olanak tanır (s. 185). Okul öncesi eğitimde, müzik eğitime yer verilmesi çocukların hazırbulunuşluk düzeylerinin gelişmesine yardımcı olur ve birçok gelişim özelliğini etkileyerek çocukların farkındalıklarının gelişmesine katkı sağlar.

Genel olarak müziğin çocuk üzerindeki olumlu etkilerinden bahseden Büyükgönenç Polat (2018); çocuğun duyularının gelişmesi, dinlediğini duyması, duyduğunu anlaması, okuma yazmaya hazırlıkta önemli beceriler kazanması, şarkı söylerken cümle kalıplarını ve yeni kelimeleri öğrenmesi, bu sayede dilin gelişmesi, diksiyon ve akıcı konuşma becerisinin gelişmesinde müziğin önemli bir rolü olduğunu vurgulamıştır.

Okul öncesi dönemindeki çocuklar doğaçlama şarkı yapmaya ve kendini şarkıyla ifade etmeye başlamaktadırlar. Seslerin incelik-kalınlık, yükseklik-alçaklık gibi özelliklerini fark ederler ve ritmik yapıları daha iyi algılamaya başlarlar. Bu sebeple çocukları bu yaş grubundayken ritim enstrümanlarıyla buluşturmak, doğaçlama şarkı yapmasına izin vermek ve işitsel oyunlarla buluşturmak önem taşımaktadır (Yıldız, 2019).

2.1.4. Milli eğitim bakanlığı okul öncesi eğitimi programı. Türkiye’de okul öncesi eğitim programı ilk olarak 1953 yılında, faaliyet şeması olarak hazırlanmıştır. 3-6 yaş gurubu için hazırlanan programda oyun, müzik ve iş faaliyetleri yer almış, 3-4 yaş grubu ve 5-6 yaş grubu ayrı ayrı ele alınmıştır. 5-6 yaş grubu için ise ayrıca okuma, yazma, sayı sayma ve kendini ifade etme becerilerine önem verilmiştir (MEB, 2024). “1953 tarihinde kabul edilip yayımlanan Anaokulları Yönetmeliği ve Programı, Cumhuriyet tarihinde Okul öncesi eğitimin gelişimi açısından bir dönüm noktasıdır. Özellikle program ve yönetmeliğin eş zamanlı olarak V. Milli Eğitim Şura’sında görüşülüp tartışılması ve Milli Eğitim Vekaleti (MEV) Talim ve Terbiye Dairesi Kurulu’nca kabul edilip yayımlanması Milli Eğitim Sistemi içerisinde okul öncesi eğitim basamağının unutulmadığını ve yeni bir başlangıcın ilk adımları olduğunu göstermektedir” (Turan, 2021).

Okul öncesi eğitim adına düzenlenen ilk program taslağı 1989 yılında kabul edilmiştir. Bu program, sosyolojik ve psikolojik çalışmalar yapan kuramcıların çocuk gelişimi teorilerine göre düzenlenmiştir. 49-60 ve 61-72 ay çocukların beden, hareket, dil, zihin, sosyal ve duygusal gelişim alanlarına yönelik ünite konuları belirlenmiş ve program düzenlenmiştir. 1989 okul öncesi eğitim programı ilk ve tek tematik yaklaşımla hazırlanan program özelliğini taşımaktadır. Çocukların gelişim alanlarına yönelik faaliyetler yıllık ve günlük plan şeklinde hazırlanmış, her çocuk için ayrı ayrı gelişim gözlem formu tutulmuştur. Yıllık planlarda anne ve babanın da eğitim faaliyetlerine katılımları yer almıştır (Gelişli ve Yazıcı, 2012; MEB, 2024).

1994 MEB okul öncesi eğitimi programı 0-72 ay grubunda gelişim gösteren çocukların bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. İlk gelişimsel temelli program olarak kurumlarda kullanılmıştır. Ev ortamında da etkinliklerle çocukların gelişimine katkı sağlanabileceği vurgulanmış olup program, 3 ayrı yaş grubu için hazırlanmıştır. 0-36 ay çocuklar için kreş programı, 37-60 ay çocuklar için anaokulu

programı ve 60-72 ay çocuklar için ana sınıfı programı oluşturulmuştur. Bu program 0-36 ay grubundaki çocukları ele alan ilk program olmuştur. 1994 yılından önce okul öncesi öğretmenleri, MEB tarafından hazırlanan çerçeve programlar yardımıyla, hedef ve hedef davranışlara göre program hazırlamaktaydılar. 1994 yılında MEB tarafından, resmi olarak yıllık ve günlük planlı, okul öncesi eğitim programı hazırlanmıştır. Ailelerle iletişim halinde olunması ve ailelerin etkinliklere katılım sağlaması çocuklara verilen eğitimin kalıcılığı yönünden önemli görülmüştür (Gelişli ve Yazıcı, 2012; MEB, 2024).

Sağlıklı ve nitelikli bir okul öncesi eğitimi programı; çocuğun benliği ve kendi farkındalığı hakkında olumlu düşünceler geliştirmesini desteklemeli, çocuğun öğrenme sürecinde etkinliklere katılmasını sağlayarak cesaretlendirmeli, ailenin programa aktif olarak dahil olmasına olanak verilmeli, programın uygulandığı okullarda iletişim becerileri ile ilgili eklemeler yapılmalı, alanında uzman eğitimcilere yer verilmeli, eğitim ortamındaki çalışan sayısı ve ortam şartları çocuğun bireysel gelişiminin olumlu etkilenmesi için düzenlenmelidir. İç ve dış fiziksel şartlar çocuğun keşfetmesine, araştırmasına ve bu şekilde öğrenmesine olanak sağlamalıdır. Hastalıklara ve olası kazalara karşı hazırlıklı olunmalı çocuğa sağlıklı, güvenli ve dengeli beslenme ile ilgili bilgiler kazandırılmalıdır (Gordon ve Browne, 2007; Tuncer, 2015).

1994 yılından itibaren kullanılan okul öncesi eğitim programlarındaki müzik etkinlikleri tüm etkinliklerin içerisine entegre edilerek kullanılan bir etkinlik olarak görülmektedir. Okul öncesi eğitimde müzik etkinlikleri; ses dinleme ve ayırt etme, şarkı söyleme, yaratıcı hareket ve dans, ritim çalışmaları ve müzikli hikaye oluşturma olarak programlarda yer almaktadır (Sungurtekin, 2005).

2002 MEB okul öncesi eğitimi programı, 1994 okul öncesi eğitim programının gelişimsel temelli olmasını devam ettirmiştir. Bu program ile çocukların gelişim alanlarının birbiriyle etkileşime girmesi, gelişim alanlarındaki davranışların daha üst düzeye ulaşması amaçlanmıştır. Çocuk merkezli ve esnek bir program olan 2002 MEB okul öncesi eğitimi programında ünite planı kullanımdan kaldırılmış, yıllık ve günlük plan şeklinde devam edilmiştir. Etkinliklerin bütünleştirilmesi ve etkinlik aralarındaki geçişlerde bağlam oluşması gerekliliğine yer verilmiştir. Eğitim ortamında bulunan köşeler ve köşelerde olması gerekenler belirtilmiştir. Programda ilk defa “Ailenin

Çocuğun Eğitimine Katılmasının Sağlanması” yer almıştır ve ev ziyaretlerinin yapılması gerektiği 2002 programında yer almıştır (MEB, 2024). Programın uygulanması sonucunda alınan geri bildirimler, okul öncesi eğitim alanında yapılan araştırmalar, ilköğretim programında yapılan değişiklikler ile uluslararası normlara uyum sağlama amacıyla çeşitli ülkelerdeki okul öncesi eğitiminde yapılan uygulamalar karşılaştırılarak analiz edilmiştir. Programın geliştirilmesine ve öğretmen kılavuz kitabının hazırlanmasına karar verilerek 2006 MEB okul öncesi eğitim programı hazırlanmıştır (Düşek ve Dönmez, 2012).

2006 MEB okul öncesi eğitim programında gelişim hedefleri doğrultusunda, anlayış olarak bütüncül yaklaşımla, sarmal bir eğitim programı hazırlanmıştır. Program “Çoklu zeka kuramı” nı vurgulamıştır. Hazırlanan programın ilköğretim programıyla uyumlu olması için amaç ve kazanım kavramları programda yer almıştır. Programla beraber öğretmenlere “Öğretmen kılavuz kitabı” verilmiş ve bu kılavuzda yıllık plan, günlük plan ve etkinlik örnekleri yer almıştır. Öğretmen becerilerini arttırmak için kılavuz kitaplarda öğretmenlere “öğretmen yeterlikleri, yaratıcılık, sorumluluk, farkındalık” gibi konularda açıklamalar eklenmiştir. Kılavuza “öğretmen öz değerlendirme formu” eklenmiştir ve öğretmenin kendisini nasıl değerlendireceğine dair örnekler verilmiştir. Etkinlik köşelerinin içerikleri ayrıntılı olarak verilmiştir. “Aile eğitimi ihtiyaç belirleme formu” ve “ebeveyn katılım formu” hazırlanmıştır. Belirlenen bir öğrenciye yılda en az 2 defa ev ziyareti yapılmasının önemli olduğu vurgulanmıştır (MEB, 2024).

2013 MEB programında gelişim alanlarında görülebilecek eksikliklerin önlenmesi ve desteklenmesi amaçlanmıştır bu yüzden çok yönlü bir program olmuştur. 2013 programında öz düzenleme becerilerine yer verilmiştir ve öz düzenleme becerileri çocukların bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimleri ile ilişkilidir. Üst biliş ile birlikte bu becerilerin geliştirilebilmesi için öz kontrolün kazandırılması ve bağımsız davranışların geliştirilmesi temel prensiplerden biri olarak benimsenmiştir (Adagideli ve Ader, 2014; Tekin ve Koçyiğit, 2020). Buna rağmen Tuncer (2015), 2013 programında diğer programlara göre öğrencinin daha pasif kaldığını, öğretmenin daha aktif olduğunu vurgulamıştır.

MEB 2013 programı, sarmal bir programdır ve eklektik bir model kullanılmıştır. Gelişim alanları 36-48 ay, 48-60 ay ve 60-72 ay olarak üç farklı yaş grubunda ayrı ayrı

verilmiştir. Programda amaç ve kazanım yerine kazanım ve göstergeler terimleri kullanılmış, kazanım ve göstergeler gelişim alanları dikkate alınarak hazırlanmıştır. 2013 programına 1994 yılında kullanılan kreş programı da dahil edilerek “0-36 ay çocuklar için eğitim programı” ve “36-72 ay okul öncesi eğitimi programı” adı altında iki farklı yaş grubunda program güncellenmiştir. 0-36 ay eğitim programının amacı çocukların gelişim alanlarının deneyimle gelişmesini sağlamak, sağlık beslenme ve bakımlarının desteklenmesidir. 36-72 ay okul öncesi eğitimi programının amacı ise belli bir düzeye gelen gelişim alanlarının daha üst düzeye taşınması ve ilköğretime hazır hale gelmesini sağlamaktır. Yıllık ve günlük plan kaldırılarak aylık plan ve günlük eğitim planı ile etkinlik hazırlanması programda yer almıştır. İlgi köşeleri öğrenme merkezleri olarak ifade edilmiştir. Özel gereksinimli çocuklar da düşünülerek öğretmenlerden bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlamaları istenmiştir. Çocuklar için gelişim gözlem formu tutulması önerilmiştir. 2013 program güncellemesinde ilk defa “MEB Okul Öncesi Eğitim Programı ile Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER)” ve “Aile Destek Eğitim Rehberi (EBADER)” hazırlanmıştır (MEB, 2024). Şahin (2004)’ e göre, çocuklarını tanıyan ebeveynler ve çocuklar ile ilgili bilgi ve deneyim sahibi olan öğretmenler, çocuğa uygun programların hazırlanmasında birlikte çalıştıklarında, nitelikli bir eğitim ortamı yaratmış olurlar.

2024 güncellenen okul öncesi eğitimi programı çocukların gelişim alanlarının üst düzeye çıkartmayı hayata ve ilköğretime hazır hale getirmeyi amaçlamıştır. Bütün gelişim alanlarını desteklemesi sebebiyle gelişimsel bir program olup sarmal yaklaşımlı eklektik bir model kullanılmıştır. Çocukların gelişim özellikleri 3 farklı yaş gurubuna göre verilmiştir. Çocuk merkezlidir ve yaratıcılığın gelişmesi konusuna önem verilmiştir. Tema ve konular amaç olarak değil araç olarak kullanılmıştır. Kazanım ve göstergeler ise genel bütünsel gelişim alanlarına göre verilmiştir. Bu program ile öğretmenlere gereksinim duyulduğu takdirde, kazanım ve göstergelere, program ve eğitim planına uygun şekilde eklemeler yapabilme imkanı verilmiştir. Örnek olması amacıyla öğretmen kılavuz kitapları ve yaş gruplarına uygun çocuk etkinlik kitapları öğretmenlerle paylaşılmıştır. Öğretmenlerin bu eğitim programıyla birlikte kullanmaları için aile eğitim rehberi oluşturulmuştur (MEB, 2024). Milli eğitim bakanlığı 2024 okul öncesi eğitimi programına bilişsel gelişim, dil gelişimi,

fiziksel gelişim ve sağlık, sosyal ve duygusal gelişim başlıklarıyla ilgili kazanım, gösterge ve açıklamalar eklemiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2024 yılında yayınlamış olduğu programdaki okul öncesi eğitimin amaçları şöyle verilmiştir:

- 1- Çocukların beden, zihin ve duygu gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
- 2- Toplumsal hayata uyum sağlamalarını desteklemek,
- 3- Onları ilkokula hazırlamak,
- 4- Şartları elverişsiz olan çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
- 5- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır (MEB, 2024, s2).

Okul öncesi eğitimin başlıca hedefleri arasında Milli eğitimin genel misyonuna ve okul öncesi eğitim amaçlarına göre çocukların olumlu alışkanlık kazanmasını sağlamak, Türkçeyi doğru ve güzel kullanmalarını sağlamak, bilişsel, fiziksel, duygusal, sosyal ve dil gelişimlerine katkıda bulunmak ve hazırbulunuşluk düzeylerinin gelişmesini sağlamak okul öncesi eğitimin hedef ve görevleridir.

MEB (2024) okul öncesi eğitimi programında müzik merkezinden şöyle bahsetmiştir;

“Bu merkezde özellikle gerekli çalgı ve araç-gereçlerin, bunun yanında Türk ve dünya müzik tarihinde önemli müzisyenlerin posterleri ve eserlerinin bulundurulması ve bunların hem çocuklar hem de öğretmenler tarafından etkin bir şekilde kullanılması, çocukların müziğe olan ilgilerini ve sevgilerini geliştirerek estetik duyarlılık kazanmalarını, bedenlerinin farkına varmalarını, bedensel kontrol kazanmalarını ve işitsel algı becerilerini desteklemektedir” (MEB, 2024).

Eğitim ortamında müzik merkezinin bulundurulması çocukların fiziksel, bilişsel, sosyal ve dil gelişiminin olumlu düzeyde etkilenmesi için önemli görülmüştür. Çocukların müzik kültürlerinin gelişmesi için, önemli Türk ve dünya müzisyenlerin eserleri, farklı tarz danslar, ülkelerdeki farklı enstrümanlar gösterilerek tanıtılmalıdır. Çocukların estetik duygularının gelişimi, işitsel algılarının gelişimi, bedensel kontrol ve farkındalıklarının gelişimi öğretmenlerin müzik merkezini etkin bir şekilde kullanması ile mümkün olduğu Milli eğitim programında vurgulanmıştır (MEB, 2024).

2.2. İlgili Araştırmalar

Niland (2009), “Müzikal Oyunun Gücü: Erken Çocukluk Müzik Eğitiminde Oyun Temelli, Çocuk Merkezli Müfredatın Değeri” adlı çalışmasında, çocukların oyunla öğrendiğini ve çocuk merkezli müzik oyununun, çocuk gelişiminde önemli bir araç olabileceğini literatürden yararlanarak açıklamıştır. Sonuç olarak oyuna dayalı, çocuk merkezli bir erken çocukluk dönemi müzik müfredatının, küçük çocukların müzikalitesini geliştirebileceği, uygulanması sonucunda çocuklarda farkındalık oluşacağı, çocukların müzikal temelinin oluşması ve hayatları boyunca devam ettirmeleri bakımından önemli olduğu tespit edilmiştir.

Simpson (2013), “Okul Öncesi Ortamda Müzik Terapinin Sosyal Beceri Eğitimine Etkisi” isimli çalışmasında amaç, müzik terapisinin okul öncesi ortamda sosyal becerilerin kazanılmasına yardımcı olup olmadığının belirlenmesidir. Çalışma grubu hem normal gelişim gösteren öğrencilerden hem de engelli öğrencilerden oluşup, müzik verilmeyen bir kontrol grubu ve müzik verilen deney grubu olarak belirlenmiştir. Kontrol grubunda 6 kız 5 erkek, deney grubunda 7 kız 7 erkek olmak üzere toplamda 25 öğrenci ile yürütülmüştür. Altı haftalık bir süre boyunca haftada bir yeni sosyal beceri tanıtılmıştır. Daha önce tanıtılan sosyal beceriler 30 dakikalık bir oturumda gözden geçirilmiştir. Veriler araştırmacı tarafından oluşturulan likert tipi sosyal beceri derecelendirme ölçeği kullanılarak elde edilmiştir. Çalışma sonucunda deney ve kontrol grubu arasında öz yönetim becerileri, sözlü ve sözsüz iletişim becerileri ve sosyal etkileşimle bütünleşme becerilerinde anlamlı farklılık saptanmıştır.

Kandır ve Türkoğlu (2015), “MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı’nın Müzikal Becerilerin Gelişimi Yönünden Değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında müzikal becerilerin gelişimi yönünden program değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Betimsel nitelikte olan çalışmanın verileri kazanımlara, öğrenme sürecine ve değerlendirme basamaklara dikkat ederek, doküman analizi yoluyla elde edilmiştir. Çalışma sonucunda MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim programının, kazanımlar, öğrenme süreci ve değerlendirme basamakları olarak çocukların müzikal bilgi, becerileri, tutumları ve desteklenmesi konusunda sınırlı kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sullivan (2016), Amerika Birleşik Devletleri’ndeki anaokullarında sanat ve müzik programında azalma olması sebebiyle “Anaokulu Derslerinde Müziğin Öğrenci

Katılımına Ve Öğrenci Öğrenimine Etkisi” adlı çalışmayı yürütmüştür. Çalışmasında anaokulu sınıflarında müziğin kullanımının öğrenmeye etkisini incelemeyi amaçlamıştır. Nitel bir çalışma olup, altı anaokulu öğretmeniyle yapılan odak grup görüşmeleri, sekiz anaokulu öğrencisiyle yaptığı görüşmelerin transkriptleri ve on iki anaokulu dersine ilişkin sınıf gözlemlerinden elde edilen protokoller çalışmanın verilerini oluşturmuştur. Ortaya çıkan temalar tanımlanarak sunulmuştur. Çalışmanın sonunda, müziğin anaokulu sınıflarında kullanılmasının ve etkinliklere dahil edilmesinin, öğrenci katılımını yüksek düzeyde arttırdığı, ayrıca öğrencilerin öğrenmelerini olumlu yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Bilir (2018), “Türkiye’deki Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümlerinde Müzik Eğitimi Dersi Veren Öğretim Elemanlarının Derse İlişkin Görüşleri” adlı araştırmasında ilgili öğretim elemanlarının görüşlerini belirlemiştir. Araştırmayı betimsel bir çalışma niteliğinde, 47 öğretim elemanı ile yürütmüştür. Veri toplama aracı olarak anket kullanmış ve anket verilerini yüzde frekans olarak tablolar halinde sunmuştur. Öğretim elemanlarının görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını T- testi, meslekteki hizmet süresini ve çalıştıkları bölgeye göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını varyans analizi ile ortaya koymuştur. Nicel veriler için SPSS kullanmıştır. Araştırmada müzik eğitimi dersini okul öncesi müzik eğitimi alanında uzmanlaşmış eğitimcilerin vermesi gerektiği, okul öncesi öğretmenliği lisans programı müzik eğitimi ders içeriğinin ihtiyaçlar niteliğinde yetersiz olduğu, eşlik çalgısı eğitiminin eksik olduğu, bununla ilgili ayrı bir derse ihtiyaç olduğu sonucuna ulaşmıştır. Anket verilerine göre cinsiyete, çalıştıkları bölgeye ve meslekteki hizmet sürelerine göre anlamlı farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Aylaz (2018), “Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklarda Müzik Eğitimi” adlı çalışmasında okul öncesi dönem eğitiminin kapsamını, eğitim sürecini, eğitimcilerin yeterliliklerini ve okul öncesi dönem çocuğa nelerin kazandırılabilceğini araştırıp, öneriler sunmayı hedeflemiştir. Okul öncesi eğitimi, sanat eğitimi ve okul öncesi dönem müzik eğitimi ile ilgili tez, kitap makale, dergi vb. yayınlardan yararlanarak ve 50 okul öncesi öğretmenle anket yaparak çalışmayı yürütmüştür. Araştırma teorik bilgiler ve verilerin analizi yoluyla yapıldığı için nitel ve nicel bir araştırma olmuştur. Ankette yer alan maddelerin güvenilirlik katsayısı “Cronbach Alpha” ile hesaplanmış ve Shapiro-Wilk analiz değerleri incelenmiştir, verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiş bu

nedenle verilerin analizinde nonparametrik testler kullanılmıştır. Sonuç olarak okul öncesi dönemde müzik eğitiminin gerek bilişsel gerekse dil öğrenimi gibi konularda çocuklar üzerinde son derece önemli katkılarının söz konusu olduğu, araştırmaya katılan eğitimcilerin önemli bir çoğunluğunun okul öncesi dönemde müzik eğitiminin bu eğitim sürecinin, sürecin vazgeçilmez bir parçası olarak gördüğünü ortaya koymuştur. Eğitimcilerin ve okulların da donanım açısından desteklenmesi gerektiği, müzik veya sanat gibi etkinliklerin rastgele değil bilinçli, nitelikli ve daha donanımlı yapılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır.

Özgürsoy (2019), “Anaokullarında Görev Yapan Okul Öncesi Öğretmenleri ile Müzik Öğretmenlerinin Çocuk Şarkıları Seçme Kriterleri Konusunda Görüşlerinin Karşılaştırılması” adlı çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin ve müzik öğretmenlerinin çocuk şarkılarını seçme kriterleri, çocuk şarkıları seçiminde hangi özelliklerin dikkate alınması gerektiği konusundaki görüşlerini ortaya koymuştur. Araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanmış, değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek için ilişkisel yöntem kullanmıştır. Araştırma 50 okul öncesi öğretmeni ve 50 müzik öğretmeni ile yürütülmüştür. Öğretmenlerin şarkı seçme kriterleri karşılaştırılıp yüzde ve frekans ile tablolaştırılmıştır. Araştırma sonucunda müzik öğretmenlerinin okul öncesi öğretmenlerine göre kendilerini müzik eğitiminde daha yeterli ve şarkı seçme kriterlerinde çocukların gelişim alanlarına daha fazla dikkat ettikleri sonucuna varmıştır.

Türkan (2020), “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Dersine İlişkin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi (Gaziantep İli Örneği)” adlı çalışmada, müzik dersine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesini ve çözüm önerilerinin bulunmasını amaçlamıştır. Araştırma betimsel bir araştırma olup, tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma Gaziantep Şahinbey merkez ilçesinde bulunan 312 okul öncesi öğretmeni ile yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmış ve veri analizinde ise içerik analizi yapılmıştır. Ankette 46 kapalı uçlu soru ve 1 açık uçlu soru olmak üzere “Beşli Likert” tipi derecelendirme ölçeği kullanmıştır. Verilerin istatistiksel analizinde SPSS programı kullanmıştır. Verilerin analizinde yüzde ve frekans, Mann Whitney U, Kruskal Vallis anlamlılık testleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin büyük bir kısmının müzik dersiyle ilgili hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduğuna ulaşılmıştır.

Deleş ve Kaytez (2020) “Çocuk Gelişiminde Müziğin Yeri ve Önemi” adlı çalışmalarında müziğin çocuğun gelişimine katkıları hakkında bilgi vermişlerdir. Müzik ve bilişsel gelişim, müzik ve dil gelişimi, müzik ve sosyal duygusal gelişim ve müziğin özel gereksinimli çocuklara katkısı üzerine literatür çalışması yapmışlardır. Ülkemizde ve dünyada yapılan akademik ve bilimsel araştırmaların, erken yaştan itibaren müzik eşliğinde yapılan etkinliklerin çocuğun bilişsel, sosyal-duygusal, motor ve dil gelişimine katkı sağladığını ortaya koyduğu vurgulamışlardır.

Sonakın (2022), “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Öğretimine Yönelik Özyeterliklerinin İncelenmesi” adlı çalışmasında, okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik özyeterliklerinin incelenmesi ve özyeterlik ile demografik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesini amaçlamıştır. Araştırmayı İstanbul ilindeki rastgele (random) seçilmiş 90 okul öncesi öğretmeni ile yürütmüştür. Betimsel tarama modeli ve ilişkisel tarama modeli çalışmanın yöntemini oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve Özmenteş (2011) tarafından geliştirilen Müzik Öğretimine Yönelik Öz yeterlik Ölçeği kullanmıştır. Verilerin analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimi öz yeterliklerinin yüksek olduğu, çalgı-performans bakımından kendilerini yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin müzik öğretimi özyeterlikleri ile ilgili “cinsiyet, yaş, kıdem, lisans döneminde almış olduğu müzik eğitimi ve dersten almış olduğu not, lisans eğitimindeki müzik eğitimi dışında aldıkları müzik eğitimi, ortamda müzik odası veya köşesi olması, farklı eğitsel yaklaşımlardan yararlanma” değişkenleri arasında anlamlı büyüklükte farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Denizkurdu ve Eker (2023), “Müzik Eğitiminin Okul Öncesi Çocukların Bütünsel Gelişimindeki Önemi” adlı çalışmalarında, müziğin okul öncesi dönemdeki çocukların bütünsel gelişimine etkisini inceleyip bir durum tespiti yapmaktır. Çalışmada araştırma nitel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılıp literatür tarama çalışması yapılmıştır. 0-6 yaş grubu çocukların gelişim özellikleriyle sınırlandırılmıştır. Çalışma sonucunda bu dönemde verilen müzik eğitimi, çocukların soyut düşünme becerisini, motor gelişimlerini, ritmik gelişimlerini olumlu yönde etkilediği ve çocukların sosyal ve grup çalışmalarında girişken ve etkileşimli bir tutum kazanmalarına etkisinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Pektaş ve Elmacı (2024) “Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Dersinde Müzik Etkinliklerini Kullanma Durumları” adlı çalışmalarında okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinde müzik etkinliklerini kullanma durumlarının tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın 2021-2022 eğitim öğretim yılı, Amasya Üniversitesi Okul Öncesi Öğretmenliği son sınıf öğrencileri çalışma grubunu oluşturmaktadır. Çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmış, veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu kullanılmıştır, Toplanan veriler betimsel analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının çoğunlukla öğretmenlik uygulaması dersinde müzik etkinliklerine yer verdikleri, müzik etkinliklerini sınıf içerisinde dikkat toplamak için kullandıkları, sınıf içerisinde en çok videolu şarkılar ve oyunlu şarkılar kullandıkları sonuçlarına varılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizi alt bölümleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Devlet okullarına bağlı okul öncesi eğitimi veren ana sınıflarında müziğin kullanılma durumunu inceleyen bu araştırmada nitel araştırma tekniklerinden betimsel araştırma deseni kullanılmıştır. “Nitel araştırma; gözlem, görüş ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım, Şimşek, 2006:39).

Betimsel analizde amaç, ulaşılan sonuçları bir düzene koyup bunları yorumlayarak anlatmak yani betimlemektir. En son olarak betimlenerek ifade edilmiş olan sonuçlar neden sonuç ilişkisine dayalı olarak ayrıntılı bir şekilde ele alınır. (Yıldırım & Şimşek, 2021).

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Burdur il merkezindeki 3 devlet okullarına (bknz. EK2) bağlı, 6 ana sınıfı ve bu ana sınıflarında yer alan rastgele (random) yöntemle seçilmiş toplam 6 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Okul öncesi öğretmenlerin mesleki deneyimleri 15 yıl ve üzeridir. Öğretmenlerden 5’ i kadındır, 1’ i cinsiyet belirtmek istememiştir.

3.3. Verilerin Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırma yapılacak okul öncesi eğitimi veren ana sınıflarında gözlem amacıyla günlük tutulmuştur. Gözlem tekniği, belli bir kişi, nesne, olay, yer, durum veya koşulla ilgili bilgi toplamak için belirli amaçlara

yöneltmiş bir bakış ve dinleyiş olarak tanımlanabilir (Özsoy, 1970: 36, akt. Karasar, 2016: 200). Kodlama sürecine, verilere, kategorilere ve kavramlara ilişkin not yazımı ve bu notların kendi içinde ve birbirleriyle karşılaştırılması işlemi, araştırmacı günlüğü yazımı olarak adlandırılır (Charmaz, 2006; Neuman, 2007). Her öğretmen 2 gün boyunca gözlemlenmiştir. Gözlem verileri öğretmenlerin ders esnasında müzik ile ilgili yaptığı tüm etkinlikleri kapsamaktadır. Gözlem sürecinde sınıf içerisinde fotoğraf ve ses kaydı alınmasına izin verilmemiştir. Gözlem verileri 1 aylık süre içerisinde toplanmıştır. Gözlem yapılan sınıfların öğretmenlerine yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Yarı Yapılandırılmış Görüşme; kişilerin, yapılan araştırma ile ilgili görüşlerinin araştırmacı tarafından önceden hazırlanmış olan sorular üzerinde kısmen değişiklik yapılarak cevaplandırılmalarıdır (Sönmez ve Alacapınar, 2018: 185). Gözlem verileri ve öğretmenlere uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formu betimlenerek yorumlanmıştır. Kaynak taraması yapıldıktan sonra, görüşme formu uzman yardımıyla hazırlanmıştır. Görüşme formunda 6 açık uçlu soru bulunmaktadır. Gerekli etik kurul raporları alındıktan sonra araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri ile yüz yüze görüşme yapılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Bu araştırmada verilerin elde edilmesinde içerik analizi kullanılmıştır. “Belirli kurallara dayalı gerçekleştirilen kodlamalar yoluyla bir metindeki bazı sözcüklerin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği, sistematik, yinelenebilir bir teknik olan içerik analizinde metnin ve belgenin incelenmesi gerekir. Daha sonra bu veriler sınıflara ayrılır, alt ve üst sınıflandırmalar gerçekleştirilir” (Sönmez ve Alacapınar, 2011). Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formundan ve gözlemden elde edilen veriler hazırlanan alt problemler bağlamında içerik analizi yöntemiyle incelenerek, veriler tablolar halinde sunulmuştur. İstatistiksel analizler için frekans değerleri verilmiştir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerini nesnel olarak aktarabilmek için görüşme formunda yer alan cevaplardan doğrudan alıntılar yapılmıştır. Öğretmenlerin her birine numara verilmiştir. Öğretmenlerin verdiği cevaplar “Ö1, Ö2” şeklinde alıntılarıyla birlikte bulgular bölümünde yer almıştır. İçerik analizinde uzman görüşleri arasındaki kodlama güvenilirliği, Miles ve Huberman tarafından önerilen $P = (Na / (Na + Nd)) \times 100$ formülü ile belirlenmiştir. Burada

$P = \text{Görüşbirliği} / (\text{Görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı}) \times 100$ 'dür. Miles ve Huberman bu oranın %70 düzeyinde olmasının güvenilirlik açısından yeterli olduğunu belirtmişlerdir. İçerik analizi sürecinde görüşüne başvurulmuş üç uzman tarafından yapılan kodlamalar sonucunda, toplam 21 ana tema ve 36 ayrıntı oluşturulmuştur. 21 ana tema için yapılan güvenilirlik analizinde $P = 19 / (19 + 2) \times 100$ olmak üzere $P = \%90,4$ olarak hesaplanmıştır. Toplam 36 ayrıntı için yapılan güvenilirlik analizinde ise $P = 31 / (31 + 5) \times 100$ olmak üzere $P = \%86,1$ olarak hesaplanmıştır. Tema ve ayrıntıların toplam güvenilirlik analizinde ise $P = 50 / (50 + 7) \times 100$ olmak üzere $P = \%87,7$ olarak hesaplanmıştır. Bu sonuca göre uzman görüşleri arasında yüksek düzeyde bir kodlama güvenirliliği olduğu söylenebilir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmadan elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular ve yorumlar alt problemler doğrultusunda tablolar halinde sunulmuştur.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Okul öncesi öğretmenlerinin, müzik eğitimi yeterliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Eğitimi Yeterliklerine İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Ayrıntı	f	Toplam
Güçlü yönler	Ritim çalışmaları	4	8
	Müzik yoluyla iletişim	2	
	Şarkı söyleme ve öğretme	1	
	Folklor bilgisi ve uygulama	1	
Eksik yönler	Enstrüman çalma eksiği	3	5
	Müzik dağarcığının yetersiz olması	1	
	Müzik bilgisi eksiği	1	

Tablo 1 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterliklerine ilişkin verdiği cevaplar, güçlü yönler (8) ve eksik yönler (5) olarak iki ana temada sunulmuştur. Öğretmenlerin güçlü yönlerinin, ritim çalışmaları (4) ve müzik yoluyla iletişim (2) olduğu görülmektedir. Güçlü yönlerine ilişkin diğer ayrıntılar şarkı söyleme ve öğretme (1), folklor bilgisi ve uygulama (1) olarak yer almaktadır. Eksik yönlerine ilişkin enstrüman çalma eksiği (3), müzik dağarcığının yetersiz olması (1), müzik bilgisi eksiği (1) olarak yer almıştır.

Bu verilere dayanarak, öğretmenlerin güçlü yönlerinin, eksik yönlerine göre daha fazla olduğu söylenebilir. Okul öncesi öğretmenlerinin ritim çalışmalarında ve müzik yoluyla iletişim kurma konusunda kendilerini yeterli gördükleri, enstrüman çalma,

müzik dağarcığı ve müzikal bilgi bakımında kendilerini yetersiz gördükleri söylenebilir.

Görüşmelerde öğretmenlerin verdiği cevaplardan bazıları şu şekildedir:

Ö1: “Enstrüman çalma ve kullanma konusunda eksikim var. Şarkıların ritimlerini ve sözlerini öğretmekte iyiyim.”

Ö4: “Ritim çalışmalarını severim ve yaptırırım. Folklor bilgim ve uygulamam var.”

Ö6: “Müzik etkinliklerini kullanıyoruz, fakat bir enstrüman çalma konusunda eksikim var. Sık sık ritim çalışmaları yapıyoruz.”

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Okul öncesi öğretmenlerinin, müzik eğitiminin önemi hakkındaki görüşleri nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 2.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Eğitiminin Önemi Hakkındaki Görüşleri

Ana Tema	Ayrıntı	f	Toplam
Gelişim alanları	Çocukların duygularını ifade edebilmesi	2	11
	Özgüven desteklemesi	2	
	Bilişsel gelişim	3	
	Dil gelişimi	1	
	Sosyal duygusal gelişim	1	
	Psikomotor gelişim	1	
	Psikolojik sağlık	1	
Müzik yoluyla öğretim	Kavram öğretimi	1	2
	Müzik yoluyla kazanımların gerçekleştirilmesi	1	
Müzikal beceri	Ritim ve estetik duygusunun gelişmesi	3	5
	Algılama, yorumlama ve yaratıcılık becerilerinin gelişmesi	1	
	Yetenekli çocukların belirlenmesi	1	

Tablo 2’ de okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitiminin önemi hakkındaki görüşleri 3 ana temada sunulmuştur. Bu temalar; gelişim alanları (11), müzikal beceri (5), müzik yoluyla öğretim (2) olarak belirlenmiştir. Gelişim alanları temasının ayrıntılarına bakıldığında, bilişsel gelişimin (3), özgüven desteklemesinin (2) ve çocukların duygularını ifade edebilmesinin (2) en sık verilen cevaplar olduğu; dil gelişimi, sosyal

duygusal gelişim, psikomotor gelişim ve psikolojik sağlık cevaplarının ise 1 ‘er kez yer aldığı görülmektedir. Müzikal beceri temasının ayrıntılarına bakıldığında, ritim ve estetik duygusunun gelişmesi (3) algılama, yorumlama ve yaratıcılık becerisinin gelişmesi (1), yetenekli çocukların belirlenmesi (1) cevaplarının verildiği görülmektedir. Müzik yoluyla öğretim temasında ise kavram öğretimi (1) ve müzik yoluyla kazanımların gerçekleşmesi (1) ayrıntıları yer almaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerinin, gelişim alanlarını desteklemesi bakımından müzik eğitimini önemli gördükleri söylenebilir. Okul öncesi müzik eğitiminin müzikal becerileri geliştirmesi konusunda en sık verilen cevabın ritim ve estetik duygusu ile ilgili olduğu görülmektedir. Müzik yoluyla kavram ve kazanımların öğretilmesi konusunun, okul öncesi öğretmenleri tarafından en az verilen cevap olması dikkat çekici bir bulgudur.

Görüşmelerde öğretmenlerin verdiği cevaplardan bazıları aşağıda verilmiştir:

Ö2: “Okul öncesi dönemde müzik etkinlikleri çok önemli yer kaplar. Müzikle çocuk kendini daha rahat ifade eder, müzik kulağı olan çocuk etkinliklerde daha etkin olur ve özgüveni desteklenir. Müzik aleti çalabilmek büyük ve küçük kas gelişimini destekler.”

Ö3: “Çocukların gelişim alanlarını eğlenerek geliştirmesini sağlıyor. Özgüven aşıyor. Müziğe yeteneği olan çocukların belirlenmesini sağlıyor. Ritim ve estetik duygusunun gelişimine olanak sağlıyor.”

Ö5: “Müzik eğitimi çocukların algılama, yorumlama ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmektedir. Çocukların ruhsal, psikolojik ve mental anlamda sağlıklı olmalarına katkı sağlamaktadır.”

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Okul öncesi öğretmenlerinin lisans programında aldıkları müzik eğitimine ilişkin görüşleri nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 3.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Lisans Programında Aldıkları Müzik Eğitime İlişkin Görüşleri

Ana Tema	Ayrıntı	f	Toplam
İçerik	Dersin içeriğe uygun işlenmemesi	2	4
	Flüt ile şarkı öğrenimi	1	
	Def yapımı ve kullanımı	1	
Eksiklik	Enstrüman eğitimi verilmemesi	1	7
	Nota eğitiminde eksiklik	1	
	Süre bakımından dersin yetersizliği	1	
	Etkili bir müzik dersi verilmemesi	4	

Tablo 3' e bakıldığında okul öncesi öğretmenlerinin lisans programında almış oldukları müzik eğitime ilişkin cevapları, içerik (4) ve eksiklik (7) temaları ile sunulmuştur. Lisans programında yer alan müzik eğitimi dersinin etkili bir şekilde verilmemesi (4) okul öncesi öğretmenleri tarafından en sık söylenen cevap olarak görülmektedir. Müzik eğitiminde enstrüman eğitiminin verilmemesi (1), nota eğitiminde eksiklik olması (1) ve süre bakımından dersin yetersizliği (1) ise öğretmenler tarafından verilen diğer cevaplar olarak tabloda görülmektedir. İçerik temasına bakıldığında, dersin içeriğine uygun işlenmemesi (2), okul öncesi öğretmenlerinin en sık verdiği cevap olarak görülmektedir. İçerik temasıyla ilgili verilen diğer cevaplar, flüt ile şarkı öğrenimi (1), def yapımı ve kullanımı (1) olarak tabloda yer almaktadır.

Bu verilere dayanarak okul öncesi öğretmenlerinin lisans programında etkili bir müzik eğitimi alamadıkları, lisans programında yer alan müzik dersinin içeriğine uygun işlenmediği, enstrüman ve nota bilgisi bakımından eksik kaldıkları, dersin süresinin verimli bir müzik eğitimi almaları için yetersiz olduğu söylenebilir.

Tablo 3' ün ayrıntı bölümünde yer alan “def yapımı ve kullanımı” ve “flütle şarkı öğrenimi” yanıtları diğer ayrıntılar yanında olumlu gibi görünse de aslında lisans programındaki müzik dersine ilişkin eleştiri niteliği taşıdığı ve dersin içeriğinin zayıf olduğuna dikkat çekildiği söylenebilir.

Görüşmelerde öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplardan bazıları şu şekildedir:

Ö1: “ Ortaöğretim düzeyinde eğitim aldık. Yetersiz olduğunu düşünüyorum. Enstrüman eğitimi ve nota eğitimi almak isterdim.”

Ö3: “Konservatuar bölümünden öğretim görevlisi dersimize girdi. Okul öncesi müzikleri sevmiyorum diyerek hiçbir şey göstermedi. Derslerimiz klasik müzik dinleyerek geçti.”

Ö5: “Lisans programında bir dönem müzik dersi gördük, müzik dersinin bir dönem olması bence çok yetersiz.”

Ö6: “Lisans programında aldığımız eğitimin, müzik eğitimimde çok katkısı olmadı.”

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçları nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Eğitimine İlişkin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçları

Ana Tema	Ayrıntı	f	Toplam
Okul öncesi müzik eğitimi	Şarkıyla sınıf yönetimi	1	4
	Okul öncesi dönemde müzik	2	
	Müziğin çocuk gelişimi üzerine etkileri	1	
Temel müzik eğitimi	Ses açma eğitimi	1	10
	Enstrüman eğitimi	3	
	Nota eğitimi	1	
	Ritim eğitimi	3	
	Orff eğitimi	1	
	Beden perküsyon eğitimi	1	
Yeterlilik	İhtiyaç duymuyorum	1	1

Tablo 4’ e bakıldığında okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçları, temel müzik eğitimi (10), okul öncesi müzik eğitimi (4) ve yeterlilik olmak üzere üç tema olarak sunulmuştur. Temel müzik eğitimi temasının ayrıntılarına bakıldığında enstrüman eğitiminin (3) ve ritim eğitiminin (3) okul öncesi öğretmenleri tarafından en sık söylenen cevaplar olduğu; ses açma eğitimi, nota eğitimi, orff eğitimi ve beden perküsyon eğitimi cevaplarının ise 1’ er kez yer aldığı görülmektedir. Okul öncesi müzik eğitimi temasına bakıldığında, okul öncesi dönemde müzik (2), şarkıyla sınıf yönetimi (1) ve müziğin çocuk gelişimi üzerine etkileri (1) cevaplarının verildiği görülmektedir. Yeterlilik temasında ise ihtiyaç duymuyorum (1) ayrıntısı yer almaktadır.

Görüşmede elde edilen bulgulara göre, okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitime ilişkin hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarını söyleyebiliriz. Tablo 3’ te görüldüğü gibi lisans programındaki müzik eğitimi ders içeriğinde enstrüman eğitime yer verilmemesi, beraberinde tablo 1’ de de yer aldığı gibi enstrüman çalma konusunda kendilerinde eksiklik görmeleri ve müzik eğitime ilişkin hizmet içi eğitim konusunda enstrüman eğitimi ihtiyaçlarının olduğu söylenebilir. Okul öncesi öğretmenlerinin lisans programında etkili bir müzik dersi almamış olmaları bu ihtiyacı doğurmuş olabilir.

Görüşmelerden öğretmenlerden bazıları şu şekilde cevap vermiştir:

Ö2: “Ritim, orff eğitimi vb. olabilir. Enstrüman eğitimi ve şarkıyla sınıf yönetimi alanında hizmet içi eğitime ihtiyaç duyuyorum.”

Ö3: “Evet, ritim ve beden perküsyon çalışmaları. Nota çalışmaları. Her öğretmen bir enstrüman çalması gerekir diye düşünüyorum. Bununla ilgili seminerler.”

Ö5: “Okul öncesi dönemde müzik, müziğin çocuk gelişimi üzerine etkileri.”

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Okul öncesi öğretmenlerinin derslerde kullandıkları şarkılar nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 5.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kullandıkları Şarkılara İlişkin Verdikleri Cevaplar

Kullanılan Şarkılar	f
Kırmızı balık	1
Köpek uçmak istemiş	1
Ceviz adam	2
Vücudumuz	1
Mantarlar	1
Öğretmenim	1
Çuf, çuf, çuf	1
Ellerimizle şap şap	1
Zıpla Spor	2
Sonbahar	1
Rondlar	1
Tavşanım	1
10 parmak oyunu	1
Heykel	1
Çekirdeksiz domates	1
Dinozor	1
Günaydın	1
Balta	1
Marakası sallla	1
Ders konusuna göre doğaçlama şarkılar	2
Toplam	23

Tablo 5 incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin çok çeşitli şarkılar kullandığı görülmektedir. Tabloda ceviz adam (2), zıpla spor (2) ve ders konusuna göre doğaçlama şarkıları (2) sıklıkla kullandıkları görülmektedir. Diğer kullanılan şarkılar ise 1' er frekans değeri olarak tabloda karşımıza çıkmaktadır.

Okul öncesi öğretmenlerinin derslerde çeşitli şarkılar kullandıkları ve kavram öğretimine uygun şarkılar kullandıkları görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin kullandıklarını ifade ettikleri bu şarkıların, hem çocuklar tarafından çok sevilen ve bilinen, hem de öğretmenlerin rutin olarak kullandıkları şarkılar olduğu söylenebilir. Tabloda yer alan şarkıların çoğunlukla beden perküsyonu ve sabah sporu için kullanılan şarkılar olduğu görülmektedir.

Tablo 6.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kullandıkları Şarkılara İlişkin Gözlem Sonuçları

Kullanılan Şarkılar	f
Karınca şarkısı	1
Baş Omuzlar ve diz	2
Köpek uçmak istemiş	1
Sar sar sar makarayı	2
Civciv dansı	1
1881' de bir bebek doğdu	1
Boş dolu zıt kavramlar	1
Sonbahar	1
Balta	2
Horozumu kaçırdılar	1
Ali babanın çiftliği	1
Kırmızı balık	1
İki inatçı keçi	1
Farklılıklar hayata renk katar	1
7 adım şarkısı	1
Çek çek	1
Abur cubur	1
Sevimli hayvanlar	2
Ellerin tombik tombik	1
Çılgın sınıf toplama müziği	1
Zıpla spor	3
Köyün yolunda	1
Elmer	1
Cumhuriyet şarkısı	1
Hopla zıpla	1
Mevsimler	1
Mavilim mavişelim	1
Hırsız polis	1
Sonsuza	1
Bir sağa baktım bir sola baktım	2
Klasik müzikler	3
Taşıtlar	1
Say bak	1
Olur mu hiç üç kulak	1
Pinokyo	1
Bir gün okula giderken	1
Atatürk ölmedi	1
Selanik türküsü	1
Sarı zeybek	1
Manastır	1
Doğaçlama şarkı	2
Toplam	51

Tablo 6 incelendiğinde klasik müzikler (3) ve zıpla spor (3) şarkısının sık tercih edildiği görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin diğer kullandıkları şarkılar baş omuzlar ve diz (2), sar sar sar makarayı (2), Balta (2), sevimli hayvanlar (2), bir sağa baktım bir sola baktım (2) ve doğaçlama şarkılar (2) olarak tabloda sunulmuştur. Diğer şarkılar ise 1' er frekans değeri olarak tabloda yer almıştır.

Okul öncesi öğretmenlerinin ders kazanımına göre doğaçlama yaparak şarkı söyledikleri ve dersin konusuna uygun şarkılar seçerek kavramları şarkılarla pekiştirdikleri söylenebilir. Tabloda yer alan klasik müzikleri, okul öncesi öğretmenlerinin günün ilk saatlerinde de çocukların bilişsel etkinliklerinde fon müzik olarak kullandıkları ve bunu bir rutin haline getirdikleri gözlemlenmiştir. Tablo 5’ te okul öncesi öğretmenlerinin kullandıklarını söyledikleri şarkılar ile gözlemler sonucunda öğretmenlerin kullandıkları şarkılar arasında farklar olduğu belirlenmiştir. Gözlem sonuçlarına göre okul öncesi öğretmenleri çok daha fazla ve çeşitli şarkılar kullandıkları söylenebilir. Görüşme ve gözlem sonuçları arasındaki bu fark öğretmenlerin görüşme formuna rutin olarak kullandıkları şarkıları yazmalarından, gözlem sonucunda ise her etkinlik için pekiştirme amaçlı ayrı ayrı şarkı kullanmalarından kaynaklanmış olabilir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Okul öncesi öğretmenlerinin derslerde kullandıkları enstrümanlar nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 7.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kullandıkları Enstrümanlara İlişkin Verdikleri Cevaplar

Kullanılan Enstrümanlar	f
Marakas	1
Tef	2
Zil	3
Ksilofon	1
Davul	1
Ritim enstrümanları	4
Kullandığım enstrüman yok	1
Toplam	13

Tablo 7 incelendiğinde, okul öncesi öğretmenlerinin derslerde en fazla ritim enstrümanları (4), zil (3) ve tef (2) kullandıkları görülmektedir. Öğretmenlerin verdikleri diğer cevaplar ise marakas (1), ksilofon (1) ve davul (1) olarak tabloda yer almaktadır. Bir öğretmenin kullandığım enstrüman yok (1) cevabını verdiği görülmektedir.

Bu bulgulara göre öğretmenlerin daha çok ritim enstrümanları kullandıkları, melodik enstrüman kullanma konusunda ise yetersiz olduklarını söyleyebiliriz. Lisans programında enstrüman dersi adı altında bir dersin bulunmaması öğretmenlerin bu konuda eksik kaldığını göstermektedir. Bilir (2018)' in çalışmasında da yer aldığı gibi okul öncesi öğretmenliği lisans programında eşlik çalgısı eğitiminin eksik olması ve bununla ilgili ayrı bir derse ihtiyaç olması, öğretmenlerin enstrüman kullanma konusunda yetersiz kaldıklarını açıklamaktadır.

Görüşmelerde öğretmenlerden bazılarının verdiği cevaplar şu şekildedir:

Ö2: “Marakas, tef, zil, ksilofon vb.”

Ö3: “Daha çok ritim araçları.”

Ö4: “Ritim çubukları, çubukları vurmak için sandalye, davul, tef, zil.”

Ö5: “Ritim çubukları, ziller.”

Tablo 8.

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Kullandıkları Enstrümanlara İlişkin Gözlem Sonuçları

Kullanılan Enstrümanlar	f
Beden perküsyon	2
Marakas	1
Toplam	3

Tablo 8' e bakıldığında okul öncesi öğretmenlerinin derslerde sadece beden perküsyonu (2) ve marakas (2) kullandıkları görülmektedir.

Genel olarak okul öncesi öğretmenlerinin derslerde enstrüman kullanmaması ve çocuklarla enstrümanları buluşturmaması dikkat çekici bir bulgudur. Tablo 7' de görüldüğü gibi öğretmenlerin melodik enstrüman kullanma konusunda yetersiz olmasını, gözlem bulguları da desteklemektedir. Bu durumun, okul öncesi eğitimi müfredatında yer alan müzik etkinliğine, uygulamada yer verilmemesinden kaynaklı olduğu ve okul öncesi öğretmenlerinin lisans eğitiminde almış oldukları müzik eğitiminin etkili olmamasından kaynaklı olduğu da söylenebilir. Okul öncesi öğretmenlerinin, tablo 7' de görüşme sorularına verdikleri cevaplarda çok çeşitli enstrümanlar kullandıklarını söylemelerine rağmen, yapılan gözlemler sonucunda

derslerde enstrüman olarak sadece beden perküsyonu ve marakas kullanmaları dikkat çekmektedir.

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Okul öncesi eğitimi veren ana sınıflarında müziğin kullanım alanları nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 9.

Okul Öncesi Eğitimi Veren Ana Sınıflarında Müziğin Kullanım Alanlarına İlişkin Gözlem Sonuçları

Müziğin Kullanım Alanları	f
Oyuncak toplama	7
Spor etkinliği	4
Değerler eğitimi	5
Şarkı öğretimi	4
Kazanım ve kavram öğretimi	8
Serbest oyun zamanı	11
Sıra olma	2
Ritim öğretimi	2
Oyunlu ve şarkılı etkinlik	2
Doğaçlama şarkı	2
Etkinlik sırasında fon müzik	1
Toplam	48

Tablo 9’ da okul öncesi eğitimi veren ana sınıflarında müziğin kullanım alanlarına ilişkin gözlem sonuçları görülmektedir. Okul öncesi öğretmenlerinin müziği en sık serbest oyun zamanı etkinliklerinde (11) ve kazanım ve kavram öğretimi (8) sırasında kullandıkları tabloda sunulmuştur. Okul öncesi öğretmenlerinin müziği kullandıkları diğer alanlar ise oyuncak toplama (7), değerler eğitimi (5), spor etkinliği (4), şarkı öğretimi (4), sıra olma (2), ritim öğretimi (2), oyunlu ve şarkılı etkinlik (2), doğaçlama şarkı (2) ve etkinlik sırasında fon müzik (1) olarak tabloda yer almaktadır.

4.7.1. Serbest oyun zamanı ayrıntısına ilişkin gözlemden elde edilen bulgular. Okul öncesi öğretmenlerinin, müziği (tabloda yer alan doğaçlama şarkı dışında) akıllı tahtadan açıp, fon olarak kullandıkları gözlemlenmiştir. Serbest oyun zamanları, çocuklar okula ilk geldiğinde ve okuldan çıkış saatleri yaklaştığında olmak üzere 2 kere yapılmaktadır. Serbest oyun zamanı etkinliklerinin, müziğin en çok kullanıldığı alan olduğu söylenebilir. Okul öncesi öğretmenleri, serbest oyun

zamanında akıllı tahtadan çocukların bildiği şarkıları fon olarak açarak kullanmışlardır.

4.7.2. Kazanım ve kavram öğretimi ayrıntısına ilişkin gözlemden elde edilen bulgular. Okul öncesi eğitimi programında yer alan kazanımların ve kavramların öğretilmesi sonrasında, pekiştirilmesi için öğretmenlerin şarkıları kullandıkları gözlemlenmiştir. Öğretmenler, kavram ve kazanımla ilgili şarkıyı, öğretilen bilginin arkasından söyleyerek ya da akıllı tahtadan açarak pekişmesini sağlamaktadırlar. Tablo 2’ de yer alan “müzik yoluyla öğretim” ana temasının öğretmenler tarafından az verilen cevaplar olmasına rağmen, Tablo 9’ da yer alan gözlem sonuçlarına göre aslında öğretmenlerin çoğunlukla kavram ve kazanım öğretiminde müziği kullanmaları dikkat çekici bir bulgudur.

4.7.3. Oyuncak toplama ayrıntısına ilişkin gözlemden elde edilen bulgular. Serbest oyun zamanı bittikten sonra çocuklar kullandıkları oyuncakları toplarken öğretmenler akıllı tahtadan hızlı ve hareketli şarkılar açarak, çocuklara toplamak için zaman vermektedir. MEB, okul öncesi eğitimi programında süre ve zaman kavramının öğretilmesinde müziğin kullanılabileceğine yer verdiği için öğretmenler oyuncak toplarken müziği süre olarak kullanarak müzik bitimine kadar oyuncakların toplanmış olması sorumluluğunu çocuklara vermiştir. Buna bağlı olarak çocuklar hem oyuncak toplarken sorumluluk almayı öğrendikleri hem de müzik ile birlikte eğlenerek süre ve zaman kavramını öğrendikleri gözlemlenmiştir. Bu yüzden tabloda oyuncak toplama ayrıntısının frekansı yüksek çıkmıştır.

4.7.4. Değerler eğitimi ayrıntısına ilişkin gözlemden elde edilen bulgular. Okul öncesi öğretmenlerinin belirli gün ve haftalar için etkinlik yaptıkları, bu etkinliklerde konuya ilişkin akıllı tahtadan ya da bilgisayardan şarkı açtıkları gözlemlenmiştir. Gözlem yapılan haftalar 29 Ekim ve 10 Kasım haftasına denk geldiği için yapılan etkinlikler değerler eğitimi olarak ele alınmıştır. 29 Ekim haftasında bir öğretmenin Cumhuriyet şarkısını tahtadan açarak çocuklarla birlikte söylediği, bir öğretmenin ise Atatürk konusunu işledikten sonra çocuklara konuyla ilgili olarak şarkı öğrettiği gözlemlenmiştir. 10 Kasım haftasında ise öğretmenlerden birinin çocuklara, Atatürk’ ün sevdiği şarkıları dinlettiği, başka bir öğretmenin ise 10 Kasım ile ilgili fon müzik eşliğinde çocuklara şiir okuttuğu gözlemlenmiştir.

4.7.5. Spor etkinliği ayrıntısına ilişkin gözlemden elde edilen bulgular.

Sınıflarda beslenme saatleri sonrasında çocukların hareket edip spor yapmalarını sağlamak için, öğretmenlerin çoğunluğunun spor etkinliği yaptığı ve bu etkinlik sırasında akıllı tahtadan şarkı açtıkları gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin akıllı tahtadan spor şarkısı açtıkları, öğrencilerin ise tahtadan bakarak spor şarkısıyla birlikte spor hareketlerini yaptıkları gözlemlenmiştir. Videolarda spor hareketlerini örnekleyen kişilerin yer aldığı, çocukların hareketleri videodaki kişiye bakarak şarkıyla paralel bir şekilde yaptıkları gözlemlenmiştir. Çocuklar spor şarkısıyla birlikte spor yaparlarken öğretmenlerin ise bir sonraki etkinlik için hazırlık yaptıkları gözlemlenmiştir.

4.7.6. Şarkı öğretimi ayrıntısına ilişkin gözlemden elde edilen bulgular.

Okul öncesi öğretmenlerinin çoğu zaman şarkıları akıllı tahtadan açarak kullandıkları, nadir zamanlarda kendilerinin söyledikleri dikkat çekmektedir. Öğretmenlerin şarkılara sadece beden hareketleriyle eşlik yaptıkları, çocuklara öğretilen kavram ve kazanımlarla ilgili şarkı öğretim sırasında ise kendilerinin seslendirdikleri gözlemlenmiştir. Şarkıları önce öğretmenlerin söylediği sonra çocuklara tekrar yaptırdığı gözlemlenmiştir. Bir öğretmenin 29 Ekim haftasında “1881’ de bir bebek doğdu” şarkısını öğrettiği gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin etkinlik geçişlerinde çocukları bir arada tutabilmek için, daha önceden etkinliklerde öğrendikleri şarkıları (pinokyo, say bak, olur mu hiç üç kulak, mevsimler, sevimli hayvanlar) tekrar ettirerek pekiştirdikleri gözlemlenmiştir.

4.7.7. Sıra olma ayrıntısına ilişkin gözlemden elde edilen bulgular.

Sıra olma alışkanlığının yalnızca bir sınıfta olduğu gözlemlenmiştir. Öğretmen çocukları her gün aynı şarkıyla sıraya geçirdiği için, “Sıra olalım” şarkısını ve “Bir sağa baktım bir sola baktım” şarkısını duyan çocuklar sıra olmak için harekete geçmektedirler. Beslenme saati zamanı gelince çocukların, öğretmenlerinin daha önceden öğrettiği “Sıra olalım” şarkısını ezbere söyleyerek sıra oldukları ve yemek odasına geçtikleri, beslenme saatinden sonra ise “Bir sağa baktım bir sola baktım” şarkısını söyleyerek tekrar sıra olup sınıfa döndükleri gözlemlenmiştir.

4.7.8. Ritim öğretimi ayrıntısına ilişkin gözlemden elde edilen bulgular.

Bir sınıfta öğretmen çocukları tahtanın karşısına oturtup ellerine marakas verdi. Akıllı tahtadan “Mavilim mavişelim” şarkısını açtı ve nasıl ritim tutacaklarını örnekledi, arkasından hep birlikte şarkıya marakaslar ile eşlik yaptılar. Diğer bir öğretmenin ise

ritim enstrümanlarını (zil, tef, marakas) çocuklara dağıtıp akıllı tahtadan “Sevimli hayvanlar” şarkısını açtığı ve çocuklara ellerindeki ritim enstrümanlarla şarkılara eşlik yaptırdığı gözlemlenmiştir. Öğretmenlerin Tablo 7’ de kullandıkları enstrümanlara ilişkin olarak görüşmelerde vermiş oldukları cevaplar ile gözlem sonucunda elde edilen bulguların çelişkili olduğu ortaya çıkmıştır. Görüşmelerde, öğretmenlerin kullandıklarını ifade ettikleri çalgıların çoğunu derslerde kullanmadıkları yalnızca marakas, zil, tef ve beden perküsyon kullandıkları gözlemlenmiştir.

4.7.9. Oyunlu ve şarkılı etkinlik ayrıntısına ilişkin gözlemden elde edilen bulgular. Çocuklar masalarda bilişsel ve eğitsel etkinlikleri yaparken, öğretmenler akıllı tahtadan konuya ilişkin şarkı açarak etkinliği sürdürmektedir. Çocukların bazı etkinlikleri oyunlu ve şarkılı olarak yaptıkları, daha önceden öğrendikleri şarkıları oyunlar içerisinde kullandıkları gözlemlenmiştir. Öğretmenlerden birinin abur cubur şarkısını oyunlaştırarak çocuklarla birlikte söylediği gözlemlenmiştir. Öğretmen abur cubur şarkısını çocuklarla beraber söylerken söylemeyi bıraktığında herkes heykel olur, şarkıyı söylemeye devam ettiğinde herkes dans etmeye devam eder. Bir sınıfta ise popüler şarkılar eşliğinde çocukların sıcak patates oyunu oynadığı, öğretmenin şarkıları akıllı tahtadan açtığı gözlemlenmiştir. Öğretmen çocuklardan çember oluşturmalarını isteyip bir öğrencinin eline top vermiştir, bu topu açtığı şarkı durana kadar elden ele vermelerini istemiştir. Şarkı başladığında çocuklar oyuna başlamaktadırlar. Öğretmen şarkıyı durdurduğunda top kimin elinde kaldıysa o kişi oyundan elenir ve oyun bu şekilde devam eder. Topu elden ele hızlı çevirdikleri için oyunun ismine sıcak patates demişlerdir.

4.7.10. Doğaçlama şarkı ayrıntısına ilişkin gözlemden elde edilen bulgular. Bir öğretmenin etkinlik konusuna göre beden perküsyon ile eşlik yaparak doğaçlama şarkı söylediği gözlemlenmiştir. Öğretmen sonbaharla ilgili hikaye okurken çocukların dikkatini çekmek için beden perküsyon kullanarak rüzgar, yağmur, çamur seslerini canlandırdığı ve doğaçlama şarkı söylediği gözlemlenmiştir. Öğretmenin başka bir etkinlik içerisinde de çocuklara heykel oyunu oynatırken doğaçlama şarkı söylediği şarkının içerisinde öğrenci isimlerini de kullanarak çocukların dikkatini çektiği gözlemlenmiştir. Öğretmen doğaçlama şarkı söylerken şarkıyı söylemeyi bıraktığında çocuklar heykel olup kalmaktadırlar, öğretmen tekrar şarkı söylemeye başladığında çocuklar tekrar dans etmeye ve hareket etmeye başlamaktadırlar. Öğretmen söylemeyi

durdurup çocuklar heykel olduğunda kımıldayanlar, yanıp kenara sandalyeye geçmektedirler.

4.7.11. Etkinlik sırasında fon müzik ayrıntısına ilişkin gözlemden elde edilen bulgular. Bir öğretmenin bilişsel etkinlik zamanında çocuklara boncuklar ile kendi isimlerini yazmayı öğrettiği bu esnada da çocukların rahatlamaları için bilgisayardan fon olarak klasik müzik açtığı gözlemlenmiştir.

Genel olarak, okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimi olarak adlandırılabilir herhangi bir etkinlik yapmadıkları, müziği sadece bir araç olarak kullandıkları gözlemlenmiştir. MEB 2024 okul öncesi eğitimi programı ile okul öncesi eğitimde bütünleştirilmiş eğitime geçilmiş olması, müziğin etkinliklerle birleştirilerek kullanılmasını açıklamaktadır. 2024 MEB okul öncesi eğitimi programında ön görülen ve sınıflarda bulunması gereken müzik merkezinin, sınıfların metrekaresinin küçük olması ve bazı maddi sorunlar nedeniyle kurulamadığı gözlemlenmiştir. 3 sınıfın enstrümanları olmasına rağmen müzik merkezinin olmadığı, 1 sınıfın müzik merkezinde sadece zil olduğu, 2 sınıfın ise ayrıca müzik odasının olduğu ancak enstrümanlarının olmadığı gözlemlenmiştir. Yapılan gözlem sonuçlarına göre kurumlardaki öğrenme ortamlarının, MEB programında belirtilen kriterlere uygun olmadığı ve müzik merkezlerine ilişkin belli bir standardın yakalanamadığı gözlemlenmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulgular ve yorumuna dayalı sonuç, tartışma ve öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Devlet okullarına bağlı okul öncesi eğitimi veren ana sınıflarında müziğin kullanılma durumlarının incelenmesi amacıyla, uygun yöntemler kullanılarak araştırma yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara dayanan sonuçlar aşağıda yer almıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre okul öncesi öğretmenlerinin, müzik eğitimi yeterliklerine ilişkin görüşlerine göre, öğretmenlerin ritim çalışmalarında kendilerini yeterli gördükleri, enstrüman çalma konusunda ise kendilerini eksik hissettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Oğuz (2019)'un yapmış olduğu araştırma sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerinde ritim çalışmalarına özen gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenler müzik etkinliklerini daha verimli hale getirebilmek için, okul öncesi öğretmenlerin de enstrüman çalmayı bilmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Acay Sözbir ve Çamlıbel Çakmak (2016)'ın çalışmasında ise okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliği kapsamında sıklıkla ritim çalışmalarına yer verdikleri, öğretmenlerin yarısının ise hiçbir enstrüman çalamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan çalışmalar öğretmenlerin ritim çalışmalarında yeterli olduğu fakat enstrüman çalma konusunda eksikliklerinin olduğunu desteklemektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin, müzik eğitiminin önemi hakkındaki görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin, müzik eğitiminin çocukların bilişsel gelişimlerini desteklediği, çocukların duygularını ifade etmesinde yardımcı olduğu, özgüven gelişimi sağladığı, ritim ve estetik duygusu kazandırdığı görüşünde oldukları sonuçlarına ulaşılmıştır. Müzik eğitiminin, çocukların gelişim alanlarına olumlu etkisinin olduğunu Aylaz (2018) “Okul Öncesi Dönemdeki Çocuklarda Müzik Eğitimi” adlı çalışmasında da bahsetmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin, lisans programında almış oldukları müzik eğitime ilişkin görüşlerinde içerik ve eksiklik ana temaları ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin almış olduğu müzik eğitiminin etkili olmadığı ve içeriğe uygun ders işlenmediği sonucuna ulaşılmıştır. Gül ve Bozkaya (2014) yapmış oldukları araştırma sonucunda okul öncesi öğretmen adaylarının lisans eğitiminde aldıkları müzik eğitiminin içerik ve ders saati bakımından yetersiz olduğu, yeterli düzeyde enstrüman kullanmayı öğrenemedikleri, müziksel işitme konusunda kendilerini yetersiz hissettikleri sonucuna ulaşmışlardır. Bu çalışma da okul öncesi öğretmenliği lisans programının içerik ve işleniş bakımından yetersiz olduğunu desteklemektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitime ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarına bakıldığında, öğretmenler enstrüman eğitimi, ritim eğitimi ve okul öncesi müzik eğitimi almak istedikleri görüşlerini belirtmişlerdir. Kaya ve Özkut (2017) yapmış oldukları çalışmada okul öncesi eğitim verecek olan öğretmenlerin müzik eğitimi konusundaki bilgi ve birikimlerinin yetersiz olduğu, öğretmenlere yönelik müzik eğitimi, ritim eğitimi, enstrüman eğitimi ve müzikli drama eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitim açılması gerektiği sonucuna ulaşmışlardır. Aysu, Aral, Gürsoy ve Yıldız Bıçakçı (2018)' nın yapmış oldukları çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin çoğunluğu, müzik etkinlikleri ile ilgili hizmet içi eğitim, kurs, seminer ya da etkinliğe katılmadıklarını belirtmişlerdir. İlgili araştırmalar bölümünde yer alan, Türkan (2020), "Okul Öncesi Öğretmenlerinin Müzik Dersine İlişkin Hizmet İçi Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi (Gaziantep İli Örneği)" adlı çalışması sonucunda da öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun hizmetiçi eğitim ihtiyacının olduğunu belirtmiştir. Yapılan çalışmalar da okul öncesi öğretmenlerinin hizmet içi eğitime ihtiyaç duyduklarını destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin kullandıkları şarkılara ilişkin cevapları incelendiğinde, toplamda 23 şarkı ismi verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinin kullandıkları şarkılara ilişkin gözlem sonuçlarına bakıldığında ise toplamda 51 şarkı kullandıkları, her etkinlik için ayrı şarkıya yer verdikleri sonucuna varılmıştır. Karakoç ve Ergün (2023), "Okul öncesi dönem müzik eğitimi derslerinde öğretmenlerin sıklıkla kullandıkları şarkıların belirlenmesi" adlı çalışmalarındaki yapmış oldukları görüşmelerde, okul öncesi öğretmenlerden en sık kullandıkları beş şarkıyı belirtmelerini istemişlerdir. Sonuç olarak kırmızı balık, ceviz

adam, heykel, dinozor ve elma kurdu şarkılarının en sık kullanılan şarkılar olduğu tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin, etkinliklerde kullanmış oldukları şarkılarda benzerliklerin olduğu görülmektedir.

Okul öncesi öğretmenlerinin kullandıkları enstrümanlara ilişkin verdikleri cevaplar incelendiğinde, öğretmenlerin etkinliklerde zil, tef ve ritim enstrümanları kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Gözlem sonucuna göre ise sadece beden perküsyon ve marakas kullandıkları sonucuna varılmıştır. Yılmaz Bolat (2017) yapmış olduğu çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri sırasında kullandıkları araç gereçlere ilişkin görüşlerini değerlendirmiş sonuç olarak okul öncesi öğretmenlerinin en sık marakas ve davul, ardından zil ve tef cevaplarını verdikleri görülmüştür. Yapılan çalışmada da görüldüğü gibi okul öncesi öğretmenlerinin genel olarak etkinliklerde ritim enstrümanlarını kullandıkları sonucuna varılmıştır. Acay Sözbir ve Çamlıbel Çakmak (2016)' ın yapmış oldukları çalışmada, okul öncesi öğretmenlerinin bir enstrüman çalma ve sınıf içerisinde kullanma durumlarına bakılmış ve öğretmenlerin yarısının hiçbir enstrüman çalamadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Tablo 1' de yer alan okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitimi yeterliklerine ilişkin görüşlerinde öğretmenler, enstrüman çalma konusunda kendilerini eksik hissettiklerini belirtmişlerdir. Buna bağlı olarak, tablo 4' te de öğretmenlerin enstrüman eğitimi konusunda hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları görülmektedir. Fakat Tablo 7' de öğretmenlerin kullandıkları enstrümanlara ilişkin cevaplarında birçok ritim enstrümanı ismi vermelerine rağmen Tablo 8' de yer alan gözlem verilerinde öğretmenlerin sadece beden perküsyon ve marakas kullandıkları dikkat çekmektedir.

Okul öncesi eğitimde yer alan müzik etkinliklerinde enstrüman kullanılması ve çocuklara enstrüman çalmayı deneyimletmek daha verimli bir ders olmasını sağlayacaktır. Franklin ve diğ. (2008) çocukların erken yaşlarda enstrüman çalmayı öğrenmesinin motor ve bilişsel gelişimini olumlu yönde etkilediğini ifade etmişlerdir. Kraus ve Chandrasekaran (2010) ise, çocukların herhangi bir enstrüman çalmasının, motor becerilerinin gelişimine yardımcı olduğunu vurgulamışlardır. Yapılmış olan çalışmalarda da görüldüğü üzere enstrüman kullanmak ve çalmak gelişim alanlarına olumlu katkılar sunmaktadır.

Okul öncesi eğitimi veren ana sınıflarında serbest oyun zamanı, kazanım ve kavram öğretimi, oyuncak toplama, değerler eğitimi, spor etkinliği ve şarkı öğretimi, müziğin

en sık kullanıldığı alanlar olarak sonuçlanmıştır. Artan (1994) etkinliklerde kullanılan müziklere, grup etkinlikleri içerisinde de yer verildiğinde çocukların taklit etme, liderlik yapma, izleme, dinleme, birlikte müzik yapma ve bir gruba dahil olma gibi sosyal becerilerinin gelişmesinin desteklendiğini belirtmiştir. Yapılan müzikli etkinliklerin tekrar edilmesi, çocukların kavramları kolayca belleğe almalarına yardımcı olmakta, müzikle birlikte kendi duygu ve düşüncelerini ifade etme fırsatı yakalayan çocuğun duygu ve düşünce dünyası gelişmektedir (akt. Koca, 2010).

Ulaşılan sonuçlar ve yapılan çalışmalar incelendiğinde müzik eğitiminin ve müzik etkinliklerin okul öncesi dönemde daha önemli bir yere sahip olması gerektiği düşünülmektedir.

5.2. Öneriler

- Okul öncesi dönem, çocukların çeşitli enstrümanları tanımaları ve müzikal eğilimlerinin ortaya çıkması bakımından önemli bir dönemdir. Bu nedenle çocukların müzik eğitimlerini branş öğretmenlerin yürütmesi ve konuyla ilgili gerekli düzenlemelerin yapılması gerektiği düşünülmektedir. Okul öncesi dönem müzik eğitimi ile ilgili okul öncesi öğretmenlere hizmet içi eğitim desteğinin verilmesi, öğretmenlerin eksik olduğu yönler ile ilgili okul öncesi öğretmenliği lisans programının tekrar düzenlenmesi önerilmektedir.
- Müzik eğitiminin çocukların gelişim alanlarına olumlu etkilerinin öğretmenler tarafından bilinmesi, çeşitli araştırmalarla da bu konunun desteklenmesi okul öncesi dönemde müzik eğitime nasıl yer verildiğinin gözden geçirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda MEB okul öncesi eğitimi programının revize edilerek müziğin araç olarak kullanılma durumundan çıkarılıp, öğrencilere uzman kişiler tarafından etkili bir müzik eğitimi verilmesi önerilmektedir.
- Okul öncesi öğretmenliği lisans programında yer alan erken çocuklukta müzik eğitimi dersinin, ders saatinin arttırılması ve ders içeriğinin tekrar gözden geçirilerek müzik teorisi ve enstrüman eğitime ağırlık verilmesi önerilmektedir.

- MEB bünyesinde, okul öncesi öğretmenlere alanda uzman kişiler tarafından, hizmet içi eğitim desteğinin sunulması ve müzik eğitimi ile ilgili hizmet içi eğitime ihtiyaç olmaması için lisans programındaki erken çocukluk müzik eğitimi ders içeriğinin düzenlenmesi ve ders saatinin arttırılması, gerektiği takdirde enstrüman ve ritim dersi adı altında ayrıca eğitim verilmesi önerilmektedir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin hem ritmik hem de melodik olarak şarkı repertuarlarını çeşitlendirmesi, bununla ilgili öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi, alan uzmanlarının gelişim ve değişimi takip ederek güncel şarkıların yer aldığı CD, DVD, QR kod gibi materyallerle öğretmenlere destek olmaları önerilmektedir.
- Enstrüman eğitimi uzun bir süreci kapsadığı için okul öncesi öğretmenliği lisans programına enstrüman eğitimi adı altında ders konulması yeterli olmayacaktır. Okul öncesi dönem çocukların farklı enstrümanlarla tanışması ve müziğin daha aktif hale gelmesi için müzik etkinliklerini branş öğretmenlerinin yürütmesi faydalı olacaktır.
- Okul öncesi eğitimi programında ayrıca bir müzik etkinliğinin olması, yapılan etkinliklerde şarkılara, ritim çalışmalarına ve oyunlu müzikli etkinliklere daha fazla yer verilmesi önerilmektedir.
- Müziğin neredeyse gün içerisindeki tüm etkinliklerde yerinin olduğu ve çocukların gelişim alanlarına olumlu etkilerinin olduğu düşünüldüğünde, MEB okul öncesi eğitimi programında yer alan müzik etkinliklerinin daha detaylı bir şekilde ele alınması faydalı olacaktır.
- Okul öncesi eğitimde müzik etkinliklerini branş öğretmenlerinin yürütmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Acay Sözbir, S. ve Çamlıbel Çakmak, Ö. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri hakkındaki görüşleri. *Sosyal bilimler dergisi*, 3(6). 367-378.
- Adagideli, F. H. ve Ader, E. (2014). Okul öncesi dönemde üstbiliş ve özdüzenleme: değerlendirme, öğretim ve beceriler. G. Sakız (Ed.), *Özdüzenleme: öğrenmeden öğretime özdüzenleme davranışlarının gelişimi, stratejiler ve öneriler* (s. 130-154). Ankara: Nobel Akademik.
- Aksan, M. (2019). *Dalcroze öğretim yöntemi ile yapılan okul öncesi müzik eğitiminin öğrencilerin sosyal beceri gelişimine etkileri*. (Yüksek Lisans Tezi), Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı, Burdur.
- Alpöge, G. (2006). *Okul öncesi için çocuk ve müzik*. İstanbul: Bu Yayınevi.
- Altınkaynak, Ş. Ö. ve Yanıklar, C. (2014). Anne ve babaların okul öncesi eğitime devam eden çocuklarının gelişimine yönelik beklentileri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1-13.
- Aral, N., Kandır, A. ve Can Yaşar, M. (2000). *Okul öncesi eğitim ve ana sınıfı programları öğretmen rehber kitabı*, Ya-Pa Yayınları, İstanbul.
- Aral, N., Kandır, A. ve Can Yaşar, M. (2002). *Okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitim programı*. Ya-Pa Yayın ve Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., İstanbul.
- Aslanargun, E., Tapan, F. (2011). Okul öncesi eğitim ve çocuklar üzerindeki etkileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).
- Aylaz, B. (2018). *Okul öncesi dönemdeki çocuklarda müzik eğitimi*. (Yüksek Lisans Tezi), Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik ve Sahne Sanatları Anabilim Dalı, Adıyaman.
- Aysu, B., Aral, N., Gürsoy, F., Yıldız Bıçakçı, M. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Ankara Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(2), 21-31.
- Beaty, J. (1988). *Skills for preschool teachers*. Columbus: OH: Merrill.
- Biber Öz, N. (2001). İnsanın kültürel gelişiminde müzik eğitiminin önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 101-106.
- Bilir, D. (2018). *Türkiye'deki okul öncesi öğretmenliği bölümlerinde müzik eğitimi dersi veren öğretim elemanlarının derse ilişkin görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Samsun.
- Bolat, E. Y. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri konusundaki görüşlerinin belirlenmesi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 6(35), 2073-2096.
- Büyükönenç Polat, B. (2018). Okul öncesi müzik eğitiminin önemi ve eğitim yöntemleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 4(7), 52-64. <https://doi.org/10.5578/amrj.66453>
- Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory*. London, UK: SAGE Publications.
- Cohen, L, Manion, L. & Morrison, K. (2010). *A guide to teaching practice*. (5th edition). London: Routledge.

- Çakmak İgalcı, E. (2021) erken çocukluk döneminde sosyal bilişsel öğrenme kuramından hareketle değerler eğitiminde tasavvufi unsurlar. *Balıkesir İlahiyat Dergisi*, 14, (61-69).
- Danış, E. B., (2022). Aristoteles'in mimesis teorisini doğa, gaye ve işlev kavramları üzerinden okuma denemesi. *Divan: Disiplinlerarası Çalışmalar Dergisi*, 27(53), 1-32. <https://doi.org/10.20519/divan.1077763>.
- Deleş, B. ve Kaytez, N. (2020). Çocuk gelişiminde müziğin yeri ve önemi. *Avrasya Sosyal Ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(10),133-142.
- Denizkurdu, G. ve Eker, C. (2023, Mayıs). *Müzik eğitiminin okul öncesi çocukların bütünsel gelişimindeki önemi*. Lisansüstü Öğretmen Çalışmaları Kongresi'nde sunulmuş bildiri, Ayvalık, Balıkesir.
- Dinç, B. (2008). Eğitime ailenin katılımı. E. A. Küçükyılmaz (Ed.), Okul, aile ve çevre iş birliği içinde, 55-74. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Düşek, G., & Dönmez, B. (2012). Türkiye'de yayımlanan okul öncesi eğitim programları. *Mesleki Bilimler Dergisi (MBD)*, 1(1), 68-75.
- Franklin M., Moore, K., Yip, C., Jonides, J., Rattray, K., & Moher, J. (2008). The effects of musical training on verbal memory. *Psychology of Music*, 36(3), 353-365. doi:10.1177/0305735607086044.
- Gelişli, E. ve Yazıcı, Y. (2012). Türkiye'de uygulanan okul öncesi eğitim programlarının tarihsel süreç içerisinde değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29, 85-93.
- Gordon, M.; Browne, K.W. (2007). Beginning essentials in early childhood education. Canada.
- Gül, G. ve Bozkaya, İ. (2014). Okul öncesi öğretmenliği lisans programının müzik eğitimi açısından değerlendirilmesi: Uludağ Üniversitesi örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 22(3), 995-1008.
- Kandır, A. ve Türkoğlu, D. (2015). MEB 2013 Okul öncesi eğitim programı'nın müzikal becerilerin gelişimi yönünden değerlendirilmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*.
- Karabulut Demir, E. ve Şendil, G. (2008). Ebeveyn tutum ölçeği (ETÖ). *Türk Psikoloji Yazıları*, 11 (21), 15-25.
- Karasar, N. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar ilkeler teknikler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karakoç, E., ve Ergün, G. (2023). Okulöncesi dönem müzik eğitimi derslerinde öğretmenlerin sıklıkla kullandıkları şarkıların belirlenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(86), 486-504. <https://doi.org/10.17755/esosder.1205857>
- Kasymkulova, G. (2017). *Kırgızistan müzik eğitiminde kullanılan komuz çalgısının Türkiye müzik eğitiminde kullanılan benzer çalgılar ile karşılaştırılması (bağlama ailesi çalgıları örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, S. Ö. ve Özkut, B. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliğine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(63), 601-614.

- Kemple, K. M. & Nissenberg, S. A. (2000). Nurturing creativity in early childhood education: families are part of it. *Working with Families Early Childhood Education Journal*, 28(1), 67-71.
- Koca, E. (2010). *6 yaş grubunda geri planda dinletilen müziğin çoklu zekâ alanlarına etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kraus, N. & Chandrasekaran, B. (2010). Music training for the development of auditory skills *Nature Reviews Neuroscience*; 11, 599–605.
- Mertoğlu, E. (2002). *Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların ritim (tartım) algılamalarının incelenmesi*. (Sanatta Yeterlik Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Miles, M. B., Huberman, A. M. Ve Saldana, J. (2014). *Qualitative data analysis: A methods sourcebook*. (3. Baskı). Thousand Oaks, SAGE.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Okul öncesi eğitimi programı*. T. C. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). *Okul öncesi eğitimi programı*. T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Mussen, P., Conger, J., Kagan, J. and Huston, A. (1990). *Child development & personality*. ABD: Harper Collins Publishers, 81-211.
- Mustan Dönmez, B., Bilget Güçlüer, S. (2021). J. J. Rousseau'nun müziğin kökeni ve doğuşu ile ilgili düşünceleri. *Eurasian Journal of Music and Dance*. (18), 1-17. <https://doi.org/10.31722/ejmd.956656>
- Neuman, L. W. (2007). *Basics of social research: Qualitative and quantitative approach*. USA: Pearson Education
- Niland, A. (2009). The Power of Musical Play: The value of play-based, child-centered curriculum in early childhood music education. *Journal Of General Music Education* 23(1), 17-21.
- Oğuz, T. (2019). *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik merkezi düzenleme durumları ile müzik etkinliklerine ilişkin görüşleri*. (Yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel eğitim Anabilim Dalı. Eskişehir. <https://www.proquest.com/docview/2622266080/fulltextPDF/CCF4B6C37C5948A7PQ/1?accountid=37161&sourcetype=Dissertations%20&%20Theses>
- Orhan, R. (2019). Çocuk gelişiminde fiziksel aktivite ve sporun önemi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 157-176.
- Özgürsoy, A. (2019). *Anaokullarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri ile müzik öğretmenlerinin çocuk şarkıları seçme kriterleri konusunda görüşlerinin karşılaştırılması*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.
- Özmenteş, S. (2011). Müzik öğretimine yönelik özyeterlik ölçeğinin geliştirilmesi. *Dünyadaki Eğitim ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 2146-7463.
- Pektaş, S. ve Elmacı, D. (2024). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması dersinde müzik etkinliklerini kullanma durumları. *Elektronik*

Sosyal Bilimler Dergisi, 23(89), 22-36.
<https://doi.org/10.17755/esosder.1267194>.

- Rauscher FH, Robinson KD, Jens JJ. Improved maze learning through early music exposure in rats. *Neurol Res.* 1998 Jul;20(5): 427-32. doi: 10.1080/01616412.1998.11740543. PMID: 9664590.
- Sevinç, M. (2005). *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar 1*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul.
- Sığırtmaç, A. (2002). Müzik eğitiminin okul öncesi dönem çocuklarının gelişim alanlarına etkisi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(23), s. 23-25.
- Simpson, J. (2013). *The effect of music therapy on social skills training in a preschool setting* (Doctoral thesis). The Florida State University College Of Music.
- Sonakın, S. (2022). *Okul öncesi öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik özyeterliklerinin incelenmesi*. (Yüksel Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, İstanbul.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2011). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. ve Alacapınar, F. G. (2018). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*, Ankara. Anı Yayıncılık.
- Sullivan P. M. (2016) . *The effects of music in kindergarten lessons on student engagement and student learning*. (Doctor of Education). Northeastern University.
- Sungurtekin, Ş. (2005). *Orff çalgılarının okul müzik eğitimindeki yeri ve okul öncesi eğitim kurumlarındaki uygulamalarının değerlendirilmesi*. (Yüksek lisans tezi). Uludağ üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü ilköğretim anabilim dalı sınıf öğretmenliği bilim dalı, Bursa.
- Tezel Şahin, F. (2004). Anne-babaların okul öncesi eğitim programlarına katılımlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *I. Uluslararası okul öncesi eğitim kongresi kitabı*, 231-240.
- Tekin, H., & Koçyiğit, S. (2020). Öz düzenleme becerilerinin ilkökula hazırbulunuşluk üzerindeki etkisi. *Kastamonu Education Journal*, 28(5). 1932-1945. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3928>
- Tuncer, B. (2015). Okul öncesi eğitimdeki çağdaş yaklaşımların incelenmesi ve MEB okul öncesi programıyla karşılaştırılması. *International Journal of Field Education*, 1(2), 39-58.
- Turan, F. (2021). Okul öncesi eğitim programları geliştirme sürecinde “1953 anaokulları eğitim programı. *International Journal of Social, Political and Economic Research*, 8(1), 1-36.
- Türkan, C. (2020). *Okul öncesi öğretmenlerinin müzik dersine ilişkin hizmet içi eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi (Gaziantep ili örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Malatya.

- Uçan, A.(1994). Müzik eğitimi. *Temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları. Ankara.
- Uçan A. (1996). *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar ve Türkiye'deki durum*. (3. b.). Ankara: Evrensel Müzikevi.
- Yavuzer, H. (2004). *Çocuğu tanımak ve anlamak*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H., (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi, Ankara.
- Yıldız, G. (2002). *İlköğretimde müzik eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldız, G. (2019). *Okul öncesi dönemde müzik eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yükseköğretim Kurulu (tarihsiz). *Okul öncesi öğretmenliği lisans programı ders içerikleri*.
https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Yeni-Ogretmen-Yetistirme-Lisans-Programlari/Okul_Oncesi_Ogretmenligi_Lisans_Programi.pdf sayfasından erişilmiştir.

EKLER

EK-1
GÖRÜŞME FORMU

Değerli katılımcılar,

Bu görüşme formu, okulöncesi eğitim kurumlarında müziğin kullanılma durumuna ilişkin, okulöncesi öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Görüşme formu ile toplanan veriler, bu araştırma dışında başka bir amaçla kullanılmayacak ve hiçbir kurum ya da kişi ile paylaşılmayacaktır.

Bu araştırmanın sonunda sağlıklı sonuçlara ulaşmak, vereceğiniz samimi ve gerçek cevaplara bağlıdır. Görüşme soruları için ayıracağınız zaman için teşekkür ederim.

Mine Ebrar AKMES

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müzik Eğitimi
Tezli Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

Demografik Bilgiler

Cinsiyet:

Yaş:

Mezun olduğunuz üniversite:

Hizmet yılı:

Görüşme soruları

1- Okulöncesi dönem müzik eğitime ilişkin yeterliğiniz hakkında görüşleriniz nelerdir? Eksik yönlerinizi ve güçlü yönlerinizi lütfen belirtiniz.

2- Okulöncesi dönem müzik eğitiminin önemi hakkındaki görüşleriniz nelerdir? Lütfen belirtiniz.

3- Okulöncesi müzik eğitiminde en sık kullandığınız şarkıları lütfen sırasıyla belirtiniz.

4- Okulöncesi dönem müzik eğitiminde kullandığınız çalgıları lütfen belirtiniz.

5- Lisans programında almış olduğunuz müzik derslerini içerik, işleniş ve katkıları bakımından lütfen değerlendiriniz.

6- Okulöncesi dönem hizmet içi eğitime ihtiyaç duyuyor musunuz? İhtiyaç duyuyorsanız müziğin hangi alanında lütfen belirtiniz.

EK-2

Milli Eğitim Bakanlığı İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 14.10.2023-E.

MAKÜ Kayıt Tarih ve No: 13.10.2023 - 320162

T.C.
BURDUR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-39958266-605.01-86715391
Konu : Araştırma Uygulama İzni
(Mine Ebrar AKMES)

10.10.2023

MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : a) 05.10.2023 tarihli ve 316505 sayılı yazınız.
b) Valilik Makamının 10.10.2023 tarihli ve 86652819 sayılı Oluru.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Mine Ebrar AKMES'in, Doç. Dr. Elvan GÜN danışmanlığında yürüttüğü "Devlet Okullarına Bağlı Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Müziğin Kullanılma Durumu" konulu çalışması kapsamında hazırladığı anketi Merkez Bahçelievler İlkokulu, Şehit Akif Altay Ortaokulu ve Makû Anaokulu okulöncesi öğretmenlerine uygulamak isteginin uygun görüldüğüne dair Valilik Makamının ilgi (b) oluru ekte gönderilmektedir.

Çalışmanın, Bakanlığımız Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 2020/2 sayılı Genelgesi doğrultusunda, eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde COVID-19 pandemisi nedeniyle gerekli ve yeterli tüm önlemlerin alınarak gönüllülük esasına göre göndermiş olduğumuz mühürlü form kullanılarak Merkez Bahçelievler İlkokulu, Şehit Akif Altay Ortaokulu ve Makû Anaokulu okulöncesi öğretmenlerine uygulanması hususunda;

Gereğini arz ederim.

Muhammed ÖZDEMİRCİ
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek:
1-Olur (1 Sayfa)
2-Formlar (3 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Şekerevler Mah. Topraklık Cad.No: 6 BURDUR

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (248) 233 11 19

Bilgi için: N. BOZDEMİR

E-Posta: stratejigelistimel5@meb.gov.tr

Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni

Keş Adresi : meb@hufi.kep.tr

İnternet Adresi : Faks:2482331343

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrakorgu.meb.gov.tr> adresinden 7ce2-c39d-3c8a-a5b0-1bcb kodu ile teyit edilebilir.

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-3

Etik Kurul Raporu

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

T.C.
BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-79673485-302.08.01-282201
Konu : Etik Kurul Raporu Hk.

20.06.2023

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞINA

Anabilim Dalınız Müzik Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Pelin ILGINLI YARAŞ ve Mine Ebrar AKMES'in Üniversitemiz Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Araştırma Projesi Değerlendirme Raporu yazınız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Dr. Öğr. Üyesi Mustafa KILINÇ
Müdür

Ek:Etik Kurul Raporu (2 Adet)

Belge Doğrulama Kodu :BSMKAYV6V5

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Adresi :

https://ebys.mehmetakif.edu.tr/en/Visions/Validate_Doc.aspx

İstiklal Yerişkesi 15030 BURDUR

Telefon: +90 248 213 32 02 Faks: +90 248 213 32 09

e-Posta : ebe@mehtmetakif.edu.tr Elektronik Ağ: <http://ebe.mehmetakif.edu.tr>

Kep Adresi : maku@bu01.kep.tr

Ayrıntılı bilgi için internet: Özlem İşık

Evrak Pın Kodu: 83182

ARAŞTIRMA PROJESİ DEĞERLENDİRME RAPORU

Toplantı Tarihi: 07.06.2023 Çarşamba
Toplantı No:2023/06
Karar No: GO 2023/363

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Yüksek lisans öğrencisi Mine Ebrar AKMES'in Doç. Dr. Elvan GÜN danışmanlığında yürüteceği *"Devlet Okullarına Bağlı Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Müziğin Kullanılma Durumu"* başlıklı proje önerisi araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş olup, çalışmanın fikri, hukuki ve telif hakları bakımından sorumluluğu araştırma ekibine ait olması koşulu ile etik açıdan uygun bulunmuştur.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Mine Ebrar AKMES

Doğum Tarihi

Eğitim Durumu

Lise Öğrenimi : Kütahya Ahmet Yakupoğlu Güzel Sanatlar Lisesi

Lisans Öğrenimi : Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi/
Müzik Öğretmenliği Bölümü

Yüksek Lisans Öğrenimi : Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri
Enstitüsü/Güzel Sanatlar Ana Bilim Dalı, Müzik Eğitim (Tezli)

İletişim

E-posta adresi